

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY HÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY HÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Bankközgyűlések idején.

Debreczen, jan. 25.

A részvényest, akit a közgyűlés Stimm-vieh-nek is keresztelt, siratni és védeni: mindig rokonszenves álláspont volt. A tehetetlen teremtést, aki befizeti — sokszor kölcsön vett pénzen — a részvény összegét, a felpénzt, a bélyegilletéket, és aztán semmi köze ahhoz, hogy mi történik a pénzével. Osztalékot kap, ha kap; hogy mennyit, az nem tőle függ. Ő, szegény, legfőleg az idején a közgyűlésen és ott a potya-szivarral kárpótolja magát mindazért a méregért, amelyet a szekrényben heverő részvényének, vagy a folyószámla-kivonatnak látása miatt nyel, és hozzájárul az igazgatóság javaslataihoz, sőt a köszönethoz is, amelyet az igazgatóság kap.

A részvényes érthető buját és bajait tolmácsolta az a cikk, amely minap jelent meg a debreczeni lapok egyikének hasábjain. Belekapcsolódott ez az álláspont abba a fölfogásba, hogy az elmúlt évi tőke-szaporítások és új alapítások fölöslegesek, sőt a közönségre károsak is voltak, mert sokszor az üzleti tőkétől vonták el az emberek pénzét és odavezettek, hogy a tőkében megerősödött intézetek drága kamattal mérték a kölcsönt a feleknek, még az olyan kölcsönt is, amelyet a részvényes azért vett igénybe, hogy új részvényeket jegyezzen. A tőkeemelésekhez és az alapításokhoz tehát tömérdek keserűség ta-

Debreczeni civisek.

Irta: Móricz Pál.

Debreczen utcáiról a középkapus vén földszintes házakkal együtt hovatovább letűnnek azok a jellegzetes, fekete magyar viseletű erős alakok, akik férfii, mint női ágon a régi Debreczen nemzeti népet alkották és a férfiak századokon át „civiseknek“, a nők „civáknak“: neveztetének. A harcias hajduság és kunság közé élkelten valami elütő tömeget képezett ez a maroknyi nép. Bár a beszivárgókat magába olvasztotta, magához hasonlatosra gyurta a Basa-halmon belül erjedő saját külön népeleti kovászával, olyan eset a legkritikáiban fordult elő, hogy a debreczeniek a vidékről vagy hogy éppen vidékre párosultak volna.

A maguk „nemzetségét“ valami olyan kiválasztottnak tartották, mint a régi zsidók magukat a biblia szavai szerint. A „nemzetes“ cím még ma is legnagyobb és első megtiszteltetés előttük, ezt csakis törzsökös debreczeni polgároknak és polgárnőknak osztogatják. A debreczeni Basa-halmon belül, ha nem is építettek kínai falat, csakis azon mulhatott, hogy „termiskü“ nem fordult elő azon az egyebekben áldott gazdag és széles debreczeni határon. Amde a kínai falnál erősebben, biztosabban konzerválták őket, a mai máról-holnapig változó elvű és divatu korban szinte elképzelhetetlen, leírhatatlan ragaszkodásuk az ősi szokásokhoz, az

amely elveszi az értékét a pénzintézetek kedvező mérlegeinek.

A keserűség sok mindent elfelejtett, a többek között a multat és a jövőt is. A multban tudniillik nem volt mindig ilyen szárandó a részvényes helyzete. Tudunk arról, hogy a részvények értéke néhány esztendő alatt jelentékenyen megnőtt, sőt néhány hónap is szép összegű ártöbbletet szerzett a gazdáinak. Mindannyian hallottuk: ez és az ilyen meg ilyen részvényeken százakat, ezreket, tizezreket keresett. Börze nélkül is hatalmas összegű részvényforgalom fejlődött ki a kávéházban, az utcán, magánkörben. Elfogulatlanul még azt se lehetne mondani, hogy ez tulhajtott és okatlan spekuláció lett volna. Tulzások történtek annyiban, hogy kis pénzü emberek aránytalanul nagy érdekltségbe fogtak; de a részvény, amelyet vettek, nem volt képzelt érték, mert a legnaivabb spekuláns is kiszámíthatta a részvény „belértékét“, a melynél magasabbra a kurzus alig ment.

Hát mondjuk meg a részvényesnek — akármennyire népszerűtlen és gyöngédség nélkül való dolog bajba jutott embernek még kellemetlen őszinteségeket is mondani, — a részvényes azért ment bele a tőkefelemelésekbe, sőt az új alapításokba is, mert az volt a reménye, hogy a részvények értékemelkedése meghozza ugyanazt a hasznot, amelyet a multban szokott hozni. Nem azért, mintha önzetlenül lelkesedett volna az ideáért, hogy vezető pénzintézeteink hatalmas saját tőke fölött rendelkezzenek, hogy a pénzpiac erősítségük,

hogy új gazdasági intézmények alakuljanak, hanem természetes, nem is jogosulatlan és célt nem is tévesztett önzésből. Az üzletnek megvannak a kockázata; s ha a részvényesnek jó volt a mult haszna és jó lett volna az, amelyet várt és remélt, akkor szenvednie kell azt a veszteséget, amely a nemzetközi viszonyok közvetett hatásaként reászakadt. És ha a forgótőkétől vonta el ehhez a pénzt, — ez félig mindenestre az ő hibája, — félig azé a sajátos véletlené, hogy mindezt előre nem lehetett megszámolni.

Nézzük most már a pénzintézetek szempontját. Tőlük talán rossz néven lehet venni, hogy a pénzsűke bekövetkeztével nem fizették vissza a részvényeseknek a részvényekbe fektetett pénznek azt a részét, amelyet ők most jobban használhatnának. De ha meg is tehetnék, ezzel ép oly hibát követtek volna el a jövő ellen, mint amilyen mulasztásuk lett volna, ha a tőkefelemelésnek alkalmát elmulasztották volna. A hitelkrízis alatt — amelynek, sajnos, még mindig nem vagyunk a végén, — a debreczeni piacnak épp a nagy tőkés pénzintézetek voltak az erősségei. A helyi hitelügyeket épp az a nagy tőke tudta zavarok nélkül kielégíteni, amelyet se a vizsgálóméltóság hitelezők, se a megriadt betevők nem vonhattak el rendeltetésüktől, a hitelszolgálatától. Ez volt az oka, hogy Debreczenben olyan időben, ahol másutt a hitelmegszorítások felfordulásokat okoztak, még új kölcsönöket is folyósítottak, a régi hitelekre pedig vagy egyáltalán nem, vagy

őszi hagyományokhoz, az ősi erényekhez, önzetesen kálvinista felekezetiességükhöz külsőleg, mint lelkiekben. Nem minden ok nélkül állították róluk, hogy mongol-tatár vérekeverésből alakultak ki. Midőn még a hegyes bóbítáju, felcsapott karimáju, szörmes ragyogó fekete kalapjaikat inkább viselték, szálal lefelé kajlott bajszukkal, a horgasíng leérő fekete hosszú dakuban vagy „csüves“-ujju báránybörbundában külsőleg is elmentek volna pekingi főmandarin-számba. A lelkiük meg máiglan a sik pusztát imádó mongol-tatár ősléleknek maradt. Meddig csak lehetett, a legnagyobb áldozatok és ádáz tusák árán is „marhajárásnak“ igyekeztek megszentségtelenítésének bélyegeztek a sik határra kiültetett első facsemetéket is.

Városi nyomdájuk már 1561-ben volt nekik. Főiskolájuk szinte a várossal egyidős. Iparukkal vezettek az Alföldön. Nagy „tőzsérjeik“, a híres debreczeni kalmárok Ázsiától a szélső nyugatig közvetítettek és ismeretesek voltak. Az elnyugvó kövér élet, az elégtel sorsába begubózdó mozdulatlan-ság, elbizakodott lekicsinylése az új időknek és a haladás gőzzel fűtött ördögös szekerének, már-már szinte holtpontra juttatták a derék debreczenieket. Mégis én hiszem, hogy józanságuk, szívós életkedvük, igénytelen takarékos házi erényeik alátámasztva a kemény kálvinista hittel és minden körülmény-nel számolni tudó derűs, férfias lelkitulaj-donságaikkal, a kínai eredetű torz papírsár-

kányok zsibbasztó nyomása alól felszabadítják őket és a nemzeti életben kivívják ismét vezérhelyüket.

A debreczeni vérbeli civist jellemző esetek közül elmondok itt néhány jóízű apróságot.

A „jóságtartást“ mindenkor első és nemes foglalkozásnak tartotta és becsülte a debreczeni ember. A városi „közgyűlésen“ a híres debreczeni jóságtartás hanyatlását hánytorgatta valaki, persze a Hortobágy hasznosítása körül sokat akadékoskodtak a tintanyalók.

„Vak“ Ungvári nemzeti ur — Debreczen s vidékén a félszemű embert is vaknak nevezik! — méltatlankodva pattant fel:

— Ez meg már micsoda bolom beszid: 'Isz, ha disztó kell, itt vagyok én, ha marha kell, itt van Magyar saugor, lunak meg a Mines komám . . . És birkáru a Rikly ur.

Tudniillik a disznó-, marha-, ló-, birkatenyésztés tekintetében „ükigyelmijék“ voltak az elsők.

Pelbárt urammak valahol a Bethlen-utca részen volt a „polgári bormérése“. Szemöldökös „civa“ volt Pelbártné Julcsa asszony. Mivel a füstölt kolbászt, az oldalast is bőven adagolták, a borocskájuk meg diószegi nemes „bakator“ bor volt. Szilágyi Bálint ügyvéd urék és a többi „jó borivó“ diákos urak nagyon odaszoktak a Pelbárt

pedig igen kiméletes arányban kívántak törlesztéseket. S ha már azokról a hitelek-ről is van szó, amelyek épp a tőke-főlemlések miatt születtek, föl kell említenünk azt a nem jelentéktelen dolgot, hogy az értékpapirokkal fedezett kölcsönökre kértek ugyan fájdalmat okozó „pótfedezteteket”, de egyetlen esetről se tudunk, amikor ilyen kölcsönöket „exekutáltak”, a fedeztetet kényszer eladása után értékesítették volna. Igaz, hogy az intézetek ezzel a maguk érdekét is szolgálták, de szolgálatot tettek a részvénytulajdonosoknak is.

Az azonban tény, hogy a bankok magas kamatot szedtek, igen magasat és hogy e miatt főként a részvénytulajdonos, aki a részvényeire adós volt, rövidséget szenvedett. A részvénye öt százalékot jövedelmezett, a lombard-kamat sokszor kétannyi volt. És drága volt az egyéb kölcsön is, amelyet a részvényes tárcsahitel, vagy bekebelezett adósság révén vett igénybe a banktól. Erre kettőt kell viszont elismerni. Az egyik, hogy a pénz nemcsak Debreczenben volt drága, hanem mindenütt a világon. A pénzintézetek drágán kapták a pénzt és drágábban adták tovább. Hogy a maguk saját tőkét, a rengeteg betéteket mért nem használták föl arra, hogy a piacnak olcsó pénzt adjanak? T. részvényes, önnek egyik legfőbb érdeke az, hogy a részvény belértéke nőjön, hogy az osztalékot fizesse, — és ezzel az érdekekkel teljesen egyezik az, hogy a pénzintézet igyekezzék a lehetőséghez képest jó üzletet és jó hasznot csinálni, erőt gyűjteni a kikerülhetetlen veszteségekre. Mert amit a részvényes nem lát, (és jobb is, hogy nem lát) hogy a bankok veszítenek is, árfolyam-differenciákon, megromlott üzleteken, egyebeken, az szintén gondot ad a „szuverén” igazgatóknak és erre a fedezetet, a tartalékot épp a részvényesek érdekében ott és akkor kell megszerezniük, amikor alkalom van rá.

Végül azonban a részvényesnek nincs oka több kétségbeesésre, mint bárki másnak, akit a rossz pénzviszonyok sújtanak és aki a súlyos fordulatot nem láthatta előre. (Mert, hogy ekkora nagy lesz a kri-

zis, azt még Pranger se sejtette.) Megesett, az ily elspekuláció a legalsó rétegekben is. A szegény paraszt három disznót vett, hogy majd kihizlalja és száz forintot keres rajta. A disznó ára azonban lement, és a paraszt annyit se kap érte, mint a mennyibe neki a malac a kukoricával és a moslékkal került. Hát tehet a paraszt szemrehányást annak, akitől a disznót vette? Igen nehéz, válságos a helyzet — de háttára és vége lesz egyszer. A részvényes pedig, ha ezt az időt átúsztja, ismét megtalálja a hasznát és az érdekeinek kibékítését. Ma esküszik: „csak egyszer tudja tudni fél-veszteséggel a részvényeken, soha többet az ügynökkel nem állok szóba;” — de ha eladhatja, újra várni fog vele, hátha husz koronával többet kap érte, vagy ha eladja, újakat vesz helyébe, mert aki a tiszta üzletnek kínáló alkalmat meg nem fogja, az józan ugyan, de élhetetlen is.

Ejtsünk még néhány szót arról, ami tényleg a legkönnyebben megtámadható a mai helyzetben: az új alapításokra, amelyek „nem a közszükség hozott létre”. Nos, semmi új vállalkozást, vagy üzletet nem hoz az ugynevezett közszükség életre. Nincs szükség egy városban ötödik szabóra, második mozi, harmincegyedik orvosra, vagy százötödik ügyvédre, mert az emberek eddig a négy szabónál is megcsináltatták a ruháikat, elérték egy moziban is és a betegeket kényelmesen ellátja a harminc orvos is. És mégis megcsinálják a második mozi is, a második mozi is beüt és százötödik ügyvéd is megtalálja a klienseit.

A jövőnek kecségetető kilátása vagy reménye ad ösztönzést arra, hogy új alapítások történjenek és ez viszi rá az embereket (megengedjük, néha erős kapacitálások árán), hogy az új keletkezésű részvényjegyzéssel szintén lehetővé tegyék. Beütnek-e ezek a kilátások? A jövő mutatja meg. Ha nem, akkor az alapítások önmaguktól mulnak el; ha megmaradnak, megtalálják és megcsinálják az üzleteiket,

ügyes gazdálkodással milliót szerzett össze „arany percc” cégéres műhelyéből. Végül a sertéshizlalásra és disznókereskedésre is ráadta fejét. Míg beletanult a „disznóba”, mert később mégis beletanult, több ezer forintia eluszott az első „sefteknél”; nemzeti Lencsés Nagy Bálint uram (kártában is vezérbajnok volt az öreg), a disznóhizlalásra és seftre fordulván a szó, ekkor mondta a szontyolodott milliomos péknek:

— Ez bizony nem kipli, Lamprekk ur!

Polgár nemzeti Kéky Sándor ur szapanfőzésből, disznóseftből, gazdálkodásból, szorgalmával, ügyességével szintén százezeret szerzett össze. A kerek arcú, hegyes bajszú, recsegő csizmás zömök civis, ki az utolsó időkben egyik legjellegzetesebb magyar alakja volt Debreczennek, kényelmesen és urasan élt. Szívesen feljárt a budai „bányába” is. A civisek a hévforrásu, természetes meleg fürdőt nevezik bányának. Kéky urnak a „Császárfürdő” volt kedves üdülőhelye. A hasznos fürdőzések után a vén plátfák alatti lócán csendesen elüldögélt. Sokan megnézték az eredeti magyart.

— Ni, ez meg Kéky nemzeti ur Debreczenből, — sugta az egyik ott elsétáló fiatal ember társának.

Az éles füllü polgár megértette a sugást. — Eltaláltatódott! — felelte a szóra. Tetszésének jeléül fejet is bólintott, mutatóujját is kalapja karimájához emelte Kéky ur.

akkor nem volt jogosult azt mondani rólok, hogy fölősegesek voltak.

Nehéz időket élünk t. részvényes, amelyben különböző fájdalmakban érezzük a gazdasági krízis lázát, nyilallásait és sorvasztó görceit. Hogy a fájdalmak közül kié a legkinosabb, a legnehezebben elviselhető, azt bajos eldönteni. Azzal azonban semmiestre se gyógyítunk és nem enyhítünk a fájdalmakon, ha bünbakokat, hibásokat keresünk, különösen azon a részen, ahol inkább használtak a helyzetet, semmint ártottak annak. A tőkeszaporítások elősegítésével, lehet, hogy olyan helyről vonta el némely részvényes a pénzét, ahol az most nagyon elkéne, de a gazdasági élet olyan rezervoárjait töltötte meg vele, amelyekre épp a válságos időkben volt a helyi piacnak legnagyobb szüksége, és amelyből reméljük, a jövő még Önnek is meghozza az előző évekből emlékezetes kis hasznokat, — tisztelt, mindannyiunkkal együtt szenvedő részvényes.

Egy város tisztasága

Szaktelemény a tisztogatásról

Köszeghy József Nagyváradi város főmérnöke könyvet adott ki. „A városok tisztogatásáról és a városi hulladékok kezeléséről” címen. E könyvben beszámol bel- és külföldi utján szerzett tapasztalatairól, különösen a külföld vidéki városainak tisztogatási viszonyairól, melyek a magyar vidéki városok szempontjából érdekesek és mérvadók.

A szemégyűjtésnek és szállításnak viszonyait közelebbről tanulmányozandó, a helyszínén fölvetve Kassa és Győr városok idevonatkozó viszonyait, miután ezek a városok elismert jó műszaki vezetésben részesülnek, másrészt pedig a városok viszonyai is meglehetősen kedvezők.

Győri tapasztalatairól a következőképen számol be:

Semmivel sincs hátrább Kassánál, a köztisztaság tekintetében Győr városa, ahol az utcai szemégyűjtés és kiszállítás dolgában valóban tökéletes rendszert honosított meg a város főmérnöke. Ez a rendszer a győri belvárosban sokkal jobb, mint a többi magyar városokban, tehát a székes fővárosban is gyakorlatban levő rendszerrel.

A szemégyűjtést a belvárosban ambulans munkások teljesítik, akiknek felszerelése a „Herkules” típusú szemégyűjtő mozgóládából, kézi locsolóból és seprőből áll. A külváros utcáseprő kerületeiben csoportos seprés járja. A kétkerekű talyigára szerelt „Herkules” mozgóládák aképen vannak szerelve a kocsik alvázára, hogy a rud hosszában kiálló két karnak a láda két füle alá tolasásával a mozgóláda újra a kocsik alvázra kerül.

A munkás a ládát megtölti és megtöltés után az utcákon kijelölt gyűjtőhelyekre az ott elhelyezett zárható tartányokba szállítja.

Ezek a gyűjtőtartányok három-négy részre vannak osztva. Mindegyik rész boltajtók módjára görredőnyel, vagy görgőkön járó tolaajtóval lezárható.

A görredőnyök könnyen romlanak, ezért kevésbé praktikusak. Az újabb ilvnmű berendezéseken az egyes osztályok alja görgőkön kihúzható, vagy magán a mozgó láda alján vannak görgők, melyeken a megtelt láda könnyen mozgatható ide-oda a járdán vagy a gyűjtő tartány alján. Ily uton a megtelt szemétyláda könnyen kezelhető. A megtelt láda megérkezéskor a munkás kiveszi a zárt görredőny alatt található üres megtisztított ládát s magával a kocsik odatolásával könnyűszerrel oda állítja a helyére az ő megtelt ládáját s

uramék fogadója. Pelbárt uram olyan tártarfejű, hideg ember volt, hogy a Dzsingisz-khán trónja mellé odaillett volna szobornak. Kiszámítással futta még a pipafüstöt is. Nevetni ritkán látták, az is inkább somolygás volt a szálas bajusz alól. Szívesebben ült, mint mozgott. Ha pedig mégis mozdult, „tempósan” fordult, mint az órákerék.

Az egyik este nagyon megkérték a vendégek. Ugy lehet a színházban volt valami díszelőadás a Zöldi urék vagy akár a Blaháné „ténssasszony” tiszteletére. Pelbárt gazda pislogó gyertyavilágnál, az asztalvégről, hegyeseket-hegyeseket sercsegetve, a csizmáját nézdegélte. Ujjak voltak ezek a csizmák. Böszörményi ur, a csizmadia atyamester remekelgetett ilyen gyönyörű alkotásokat, amelyeknek szabása, alakja a kínai mandarinok szőrcsizmáihoz teljesen párol...

A szemöldökös szép barnapiros arcú Pelbártné Julcsa asszony meg bubos kemencéhez támaszkodva, fent a „kucikban”, a meleg ülőkén szundikált, midőn kinyílt az üveges ajtó és a téli éjszakából befordultak jó Szilágyi Bálint ügyvéd urék. Pelbárt gazda a pipacsutorával az asztalra kocogtatott, ültőhelyéből odaszólt a szendergő asszonynak:

— Julcsa, he! Emeld a farodat, szolgálj az uraknak, galambom...

Lamprecht pékmester szerencsével és

a görredőnyt, vagy oldalt toló aítót újra behuzza. Tiszta ládájával pedig az utcai szemétygyűjtést folytatja.

A szemétygyűjtő kocsik, amelyek különösen elmésen vannak szerkesztve, ezekhez a tároló tartányokhoz érkező és megtelt ládákat a kocsira emelik és annak helyébe egy megtisztított üres ládát raknak vissza. A kocsin egy forgó daru szerkezet van, amelyet a kocsi a tele láda fölé irányozván, azt egy-két mozdulattal, minden erőpazarlás nélkül fölemeli a kocsira. A megtelt ládáival azután a kocsi a szemétygyűjtő telepre hajt, ahol a ládákat az emelővel kiüríti. Itt a jobb anyagot komposztáltá dolgozzák fel, míg a sáros és kevésbé értékes anyagot lerakó helvekre szállítják.

Győr ambuláns kerületében 19 utcaseprőt alkalmaznak, ezek közül az első 18-nak 107,029 m² területen van dolga, egy emberre 3945 m² esik. A legkisebb szakasz 3889 m² területű, míg a legnagyobb 13,938 m².

Az utcaseprő szerelvényeket még 1910-ben beszerezték. Minden kézi talyigához még 4 ládát is beszerezték. 1910-ben egy „Herkules” kocsin ára egy ládával 140 korona, a külön ládák ára darabonként 42 korona volt. A négy szakaszos tározó tartányt 560 koronáért szállították a városnak.

Ezzel a rendszerrel elérték azt, hogy az utcai szemetet soha bolygatni nem kell, annak átlapátolását teljesen mellőzik, hogy a szemét kezelése körül sok emberi erőt kímélnek meg és végül, a gyűjtő kocsiknak, valamint a munkásoknak kevés ideig kell vesztegelniük minden állomáson, minélfogva az eljárás rendkívül gyors és eredményes. Győr városa tehát az első magyar város volt, ahol egészen modern alapon kezelték az utca tisztasági rendjét.

A házi szemét gyűjtését és kezelését illetően a győri főmérnököt tanulmányai ugyan arra a meggyőződésre vezették, amire mi jutottunk, amennyiben Győr városa a házi szemét elégetését kívánja bevezetni és pedig ugyancsak a fürthi rendszer szerint. — Erdélyi főmérnök szintén végzett egy Győrben, mint a külföldön szélesben megalapozott tanulmányokat és körülbelül ezzel a javaslattal egyidejűleg nyújtotta be az ottani városi hatósághoz azt a javaslatát, hogy a házi szemét gyűjtését és kezelést automobil rendszerrel, illetően a fürthi égető kemence rendszerével reformálják.

*

Hát nekünk már van köztisztasági vállalatunk, de nincs köztisztaságunk. Jobb erről nem beszélni.

Nekünk már panaszkodni sem szabad, de meg minek is. Hiába volna úgy is. De meg fölösleges is, csak ki kell menni az utcára, csak ki kell tekintenünk, ez már elég. A Piac utcán végig egy talpalatnyi hely nincs, ahova lépni lehetne, ha egyik oldalról a másikra akar átmenni a boldogtalan debreceni halandó. Igaz, hogy köztisztaság szempontjából Debrecen szerencsétlen fekvésű város, ám de viszont van egy köztisztasági vállalatunk, amely idestova 200000 koronánkba került és Debrecen azóta piszkosabb, sárosabb. Győr város köztisztasági viszonyainak fönti leírásából talán lehetne tanulni valamit. Azt mindenesetre, hogy a köztisztaságot olcsóbban és jobban kellene előállítani, és pedig olyan lelkiismeretes tapasztalatok után, mint másutt.

Közoktatás

— **Közéiskolai tanárok gyűlése.** A helybeli közéiskolák tanárai tegnap (szombaton) délután látogatott gyűlést tartottak Dóczi Imre közéiskolai felügyelő elnökle alatt a ref. kollégium kis tanácstermében. A gyűlés egyetlen tárgya Révész Lajos ref. főgimn. tanár felolvasása volt: Más tájak, más szokások. E felolvasásban a mult esztendei értesítők alapján állított össze igen

ügyes, színes elevevényü képet a magyar közéiskolák életéről. Különös melegséggel tárgyalta azt a kérdést, minő munkásságot fejt ki a tanárság ujonnan megalapított egyesületének, a tanárok özvegyeit és árváit segítő Egyesületnek érdekében. Hozzászóltak: Dr. Csürös Ferenc, a tanári kör titkára, aki az egyesület javára egy diágmajális rendezésének ötletét vetette föl, hogy így a tanuló ifjuság és szülőközönséggel való érintkezés is melegebb s ne csupán hivatalos jellegű legyen. Dr. Gulyás István bejelentette, hogy az Egyesület helyi fiókjának elnöksége foglalkozott is már egy ilyesféle ünnepség előkészítésével. Dr. Horvay Róbert több más, szintén ezt a célt szolgáló eszmét vetette föl. Az eszmecserét az elnök azzal a felhívással rekesztette be, hogy az Egyesület felvirágoztatására Debrecen tanársága is tegyen meg minden tőle telhetőt; a felolvasónak pedig kifejezte a kör köszönetét élvezetes felolvasásáért.

A lelkiismeret szava

Ujabb hamis váltók a bösörményi városi takaréokban

A városi takarékpénztárak kétszeres eredménynyel szolgálják a közérdeket. Egyfelől a közpénzek gyümölcsöztetésének esélyeit növelik, más oldalról a helyi szükségletet látják el elsősorban olcsó pénzzel. S mert a cél nem a vagyoni, de éppen az erkölcsi eredmény, a kamatláb alacsony volta, kétszeres éberségre kell ösztönözze azokat, akik az üzem élén állnak. Vagyis amikor husz százalék hozadékot biztosítanak egyfelől a tőkének, másfelől azt a legnagyobb körültekintéssel szükséges, hogy biztosítsák. — Ezért nincsen helye az ilyen takarékpénztárakban a személyhitelnek, vagy az olyan garanciális váltóknak, melyen csak az egyik aláíró vagyona állhat fedezetül a kikölesönzött összegre. Ezért a városi takarékpénztár alkalmazottai ép úgy bírálandók el, mint a városi tisztviselők s ha mulasztásuk folytán áll elő károsodás, fegyelmileg is felelősségre vonandók. Mert ez a takarékpénztár nemcsak a városi alapok, de az árvák és a gyámolásra szorultak pénzének a kezelője is, szükséges, hogy ezek érdeke a legszélsőségesebb védelemben részesüljön. Éppen azért a miniszter sem szívesen engedélyezi a városi bankok létesítését s meg lehet számolni az ilyen kiváltságos üzemekeket.

Hamis váltók értékesítése.

Hajduböszörmény azok a közzé a szerencsés városok közé tartozik, ahol már évek óta áll fönn városi takarékpénztár, mely kétségtelenül nagy előnyöket nyújt a hitelre szoruló lakosságnak. Ám vezető embereik kissé jóhiszeműen, hogy úgy mondjuk, a személyes érintkezés hatása alatt, teljesen eltérve a céltól, sokszor tévesztik szem elől a szükséges óvatosságot és körültekintést. Még csak pár éve, hogy egy pénzhamisításból folyólag a bűnügy számai a bösörményi Városi Takarékpénztárig nyultak: A hol mintegy 29.000 korona értékű hamis váltót számított le az igazgatóság a bűnügy egyik főszereplőjének, Fekete Gábornak.

Akkor erélyes fegyelmi vizsgálat s nagy átalakító változás történt az intézet ügymenetele körül, méltán hihette a közvélemény, hogy az események ismétlődni nem fognak s keletkezett éberséggel ügyel ezután a vezetőség az általa kezelt közpénzekre.

Sajnos, ez a jogos közvélemény nem vált be s ma

ujabb váltócsalás

foglalkoztatja Hajduböszörmény város hivatalos és társadalmi köreit.

Szombat délelőtt egy Gönczy József nevű kisgazda állított be U. Szabó Lajos városi főügyészhez, aki előtt azt a szenzációs vallomást tette, hogy a városi takarékpénztárba három hamis váltót helyezett el, melyeket egy ideig törlesztett, ma azonban fizetni nem tud, kénytelen bevallani, hogy ezek hamis aláírással vannak ellátva s értékükre aligha jut fedezet.

— Lelkiismeret furdalást érzek tekintetes uram! — mondta Gönczy József — azért jöttem, hogy könnyítsek magamon. A váltón szereplő emberek sohasem látták ezeket. Én kanyarítottam rá a nevüket, hogy segítsek magamon. Egy ideig törlesztgettem is a váltókat, ma azonban már nincs hozzá erőm!

A város érdemes ügyésze menten érdeklődött Kálmán Lajos vezérigazgatónál, a hajduböszörményi városi takarékpénztár főnökénél, aki a megejtett rovincsolás után megállapította, hogy Gönczy József három váltót helyezett el Sörös József és más bösörményi gazdálkodók nevével. Mind a három váltó nagyobb összegről szólt s törlesztések után 566 koronára apadt le értékük. Most lesz a lejáratuk február, március és április hónapokban, de fedezetet aligha találnak, mert a hamisító gazdának csupán egy 2000 koronát érő háza van, amely már csaknem tul van terhelve jelzálogkölcsonökkel. Ennek dacára az igazgatóság úgy akarja biztosítani a bűnös váltó fedezetét, hogy ennek összegét is a tulterhelt házra táblázta.

A rendőrség a váltóhamisító gazda ellen megindította a vizsgálatot, melylyel párhuzamosan a városi takarékpénztárral szemben a fegyelmi vizsgálat is folyamatba téte.

Persze a közvéleményt élesen foglalkoztatja az eset s különösnek tartják, hogy egy olyan botrány után, mint a pár év előtti is volt, megisméltódhett a hamis váltókkal való manipuláció. Amikor csak kis fáradságába került volna az igazgatóságnak, hogy a mai kényes helyzetet elkerülje. Amely nemcsak az intézet vezetőségét, de az egész intézmény létjogosultságát is kompromitálja.

Kiváncsian várják az ügy lefolyását, melynek körülményei a legnaivabb keretekben mozognak s ha az intézet egyik szolgáját elküldi a nagy összegről kiállított váltók aláíróihoz, nem következik ez az újabb bonyodalom, mely talán egy kifogástalan és közhasznú tevékenységet bénít meg és tesz egy botrány középpontjába. Amelyet azonban most már gyökeresen kell orvosolni, nehogy harmadszor ismétlődjön, aminek sohasem lett volna szabad előfordulnia!

Gönczy József iránt pedig, aki a lelkiismeret szavát elalattatni nem tudta s önként rohant vesztébe, általános a részvét. Ugy mondják, akció van készülöben, mely elvesztett existenciáját megmenti.

Ha a mai közigazdasági viszonyok be nem következnek, talán letörlesztette volna azt az 566 koronát is, mely most nemcsak magának, hanem másoknak is hajótörését okozta.

Igy tartja a közhit. Amelynek azonban a közérdekhez igen kevés köze van.

Gyulai Zsiga.

A nők választójoga.

Várady Zsigmond dr. a nőkért.

A választójogi harcban a nők választójoga is újból szóba került s nemrég egy se reg vélemény látott e tárgyban napvilágot. Néhai Várady Zsigmond, ez a nagy eszű ember hónapokkal előbb foglalkozott szintén e kérdéssel és ekkor az ő szabadgondolkodására valló fölfogásával a következőket írta:

Magyarországon ezt a kérdést nehezebben lehet elföldelni, mint más konzervatív vezetett országban. Mert a világ legkonzervatívabb, de igazságos és józan ítélletű testülete, a régi nemesség nem idegenkedett a nők politikai jogaitól. A régi nemes asszony követküldési s bizonyos esetekben szavazási joga ismeretes. A főrendiház egy arisztokratikusabb társadalmi korszakban a nők politikai jogát jól ismerte. Az 1874-iki választói törvény tárgyalásánál is utaltak arra, hogy a 48 előtti törvényekben a nemesek özvegyei személyes politikai jogokat gyakoroltak. A községek rendezéséről szóló régi törvény is megadta az özvegyeknek a szavazati jogot a községi előjárók választásánál. A markálistokon is joguk volt megjelenni s résztvenni az ottani szavazásokban és választásokban. A politikai jogokért küzdő nők Magyarországon ezeket a történeti tényeket nagyobb nyomatékkal használhatják, mint angol elvtársaik a merényleteket. Csak a 48-iki átalakulás forradalmi jellege s az ezzel mindig együttjáró elhamarkodás magyarázza, hogy a népképviselőre átmenetnél a nők politikai jogait megszorították, sőt egyenesen eltörölték. E hiba jóvátételére sohasem volt jobb alkalom, mint most, mikor már az egész föld kerekén győzelmesen nyomul előre a nők választójoga. Egész sor országban már tapasztalati adatok is vannak e jog kedvező hatásairól. A nők aktív és passzív választójoga a törvényhozást szociális irányban értékesébé teszi, a tanácskozások szenvedélyére pedig tompítólag hat. Oly előnyök ezek, melyek egymagukban is kivánatosak teszik a nők politikai érvényesülését. Ami pedig magát a passzív választójogot illeti: azt eléggé megindokolja az a tény, hogy a mai rendszerben a népesség egyik feléről a másik félnek egy része meghallgatás és többszörös megértés nélkül rendelkezik. Igazi népképviselő pedig csak az, melyben minden népréteg részt vesz a törvényhozó test megalakításában.

Ez elv gyakorlati alkalmazása helyesen az lenne, hogy a nők ugyanolyan feltételek mellett birjanak választói joggal, mint a férfiak. A nemi különbség nem alkalmas indok arra, hogy az egyik nem a másiktól a jogokat elvonhassa. A nem katonáskodás jel-szava pedig szintén nem elég indok, mert egyfelől nálunk a katonasítség sem ad választójogot, másfelől, ha a katonáskodás jog-cím a politikai jogra, hát a katonák nevelése is ad ugyanolyan erős jogcímét. A teljes politikai egyenjogóság dolgában azonban szemben állnak a magyar társadalom mélységes és konok előítéletével, mely a kérdést ma is azzal az ősrégi élccel akarja elütni, hogy a nő maradjon a főzőkanálnál. Ami szép lenne, ha az új társadalmi fejlődés azt a kanalat nem ütötte volna ki jórésben a kezéből. A maradi előítélet politikai életünknek komoly erőtlényezője és érvényesül a halotthamvasztásnál úgy, mint a korcsmák vasárnapi bezárásánál, — a titkos szavazásnál úgy, mint a nők választójoga kérdésében. Ezzel számolva: legalább olyfoku haladást kellene sürgetnünk, amely a választójogi reform konzervatívabb barátai előtt az ő saját elveik alapján is megokolható. Másszóval: boc-sássa a törvényhozás önmagához legalább azokat a magyar nőket, akik a választótestületben a magyarság szupremáciáját s az értelmiség befolyását növelnék és a legszél-sőbb radikálizmusnak, az u. n. felforgató irányzatnak ellensúlyozására alkalmasak.

A gyakorlati törvényhozásnak kétségkivül egyik legnehezebb feladata a választó-

jog reformja. Soknyelvű és többféle kultúrájú nemzetnél különösen megfigyelendő, hogy egyik vagy másik társadalmi réteg bevonása a választó-testületet mily irányba térítheti. Ez a konzervatív álláspont egyik leg-erősebb érve.

Ha azonban tudunk mutatni oly bevonandó réteget, mely a választó-testületet a konzervatív aggodalmak szempontjából is csak előnyösen befolyásolhatja: akkor elvárhatnánk, hogy minden ellenkezés elhallgasson és a választó-testület kibővítése elé az ily réteggel szemben akadály ne gördítessék.

Ilyen réteg gyanánt tekinthető a magyar nőknek egy széles rétege.

Ezek bevonása az alkotmány sáncai közé nem lenne radikális intézkedés. A radikális szótól libabört kapó urak tehát nem ijedhetnek meg. Ezzel csak azt ajánljuk a törvényszerkesztés figyelmébe, ami elől sem hazafiúi, sem értelmiségi, sem észszerűség alapon el sem zárkozhatik. Ami elől elzárkózására csak egyetlenegy indoka lehet: a nem akarom. A minden ujtás ellenezése. A létező rendhez való görcsös ragaszkodás.

Irodalom

Megérkezés

*Semmi vissza nem hozhatja,
Minden, minden elveszhet!
Csolnakom a boldogságnak
Tengerén átevezett.*

*Zordak itt a sziklahátak.
Virágtalan a vidék.
A vén, tépelődő jákat
Napsugár nem érte még.*

*Sellő leptét bontják széjjel
Halkan mormoló habok.
Fehér, kopasz szirtek között
Olyan egyedül vagyok.*

*Szürke égen uszó felhő
Üdvözölve száll felém.
Örök bánat szívetére
Fáradtan megérkezem!*

Baár v Elemér.

Régi magyar élet.

— Móricz Pál könyvéről. —

Debreczen, január 25.

A „Kultura” irodalmi, művészeti, kritikai képes folyóirat január 10-iki számában dr. Träger Ernő érdekes bevezetés után következőleg nyilatkozik Móricz Pál úi könyvéről:

„Az a régi magyar élet, amelyről Móricz Pál oly sok szeretettel és melegséggel ír könyvében, nem is olyan régi. Inkább csak a tegnapi története, amely hellivel-közel talán még a tegnapelőttivel is érintkezik. Mert hát az elmúlt idők eseményei a rájuk való megemlékezés melegenél mindig közelebb állnak hozzánk s a rájuk rakódott zománc is porló szívek hamvával telítődött. A ma gyermeke azonban, aki belekóstolt sokféle tagozódott kulturális életünk ezerlésejébe, csodálatosnak és különösképpen fogja találni a Móricz Pál rajzolta régi magyar életet. És bizonyára eltűnődik a ma és a tegnapi között tátongó ürön s amíg egyrésztől fájdalmas magyar rezignációval siratja a régi élet el-tűntét, addig másrésztől mégis csak örül annak, hogy a magyar nemzetben erősebb volt a kultúra iránti ösztön, amely fejlődésre készítetett, mert hiszen ha nem volna asszimiláló képessége, ha nem tudna alakulni a viszonyokhoz és lépést tartani az európai kultúrával, már nemcsak mi temetjük volna el régi magyar életünket, hanem eltemettek volna bennünket is, végigseperet volna felettünk a modern kor vihara. És ebből a szempontból külsőleg nem is olyan nagy baj, ha régi magyar világunknak egyre kevesebb maradványa lesz, csak aztán vigyázni kell, hogy a külsővel együtt az az

összetartó erő is ne pusztuljon el, amely mindenha tudta biztosítani fennmaradásunkat és fejlődésünket, hogy híven tudjuk megőrizni azokat az erényeket, amelyek ennek a pusztuló régi magyar életnek annyi tartalmat, szeretetet, becsületet és tisztességet szereztek.

„Érzi mindennek igazságát Móricz Pál is és könyvének nem egy helyén buzdít arra, hogy legalább a régi magyar életnek emlékeit őrizzük meg, szedegessük össze a porba hullott gyöngyszemeket és fűzzük kegyeletesen fűzérbe. Móricz Pál egy maroknyira valót összegyűjtött, fűzérbe szedte és most legújabb könyvében feltárja előttünk, Könyvének gazdag tartalmát minden kérdés nélkül igen egyszerűen csak történeteknek és feljegyzéseknek nevezi. És csak a sorok között szeretettel elmélyedők fogiák észrevenni, hogy könyve többet nyújt kellemes történeteknél és feljegyzéseknél, hogy könyve tárháza történelmi értékeknek, amelyből sokat meríthetnek azok, akik ezt az anyagot bármint szemponttól akarják még feldolgozni. Aki csak szórakozásért olvassa ezt a könyvet, az nem is fog gondolni keltekezésének kalváriás útjára. Hiszen itt minden magától és magából adódik. az egymás mellé rakott apró képek, jelenetek, mozzanatok, szóbeli közlések, irrattári feljegyzések egész természetszerűleg alakulnak színes mozaikká, egyik esemény belekapcsolódik a másikba és egészíti ki azt teljes történetté. Persze, hogy így kell ennek lenni. hiszen éppen ez mutatja, hogy Móricz Pál derékul végezte feladatát, hogy könyve nem száraz adatok gyűjteménye, amely esetleg csak a kutatók szemében bír értékkel, hanem élvezetes olvasmány, amely joggal vár széleskörű elterjedésre.”

„Móricz Pál sokszor a mindennapi életnek szürke eseményeihez fűzi megemlékezéseit, sokszor a vele közlött vagy poros aktákból kihálászott adatokhoz, sokszor a saját közvetlen tapasztalataihoz, az általa látottakhoz és hallottakhoz, mint mikor például a szegedi vízi molnárak rendjéhez tartozó Csonka-Bukocza-Tanác Ignácról emlékezik meg, aki kecskefejű dudáján valahol az alsó-városban fújt el csiklandós nótákat, de mindig azzal a közvetlenséggel és a tárgy feletti megbírálással, mint mikor Petőfinek egy kevésbé ismert iutó szerelméről, a bánatában megőriült szegény Milka cigánylánnyal való kalandjáról ír. Ha mindehhez hozzávesszük nyelvének színességét, gazdagságát, a fordulatokban egynehány ujszerűségét, egy pár régi szóinak felévenítését és irodalmivá tételét, csak örülnünk kell ennek a könyvnek, amely újabb dokumentuma nekilendülő irodalmi életünknek, amely az irodalom-politika ellenére is előrehalad. Az pedig, aki tudja, mily érzékeny és fogékony a magyar lélek a magyar benyomások iránt, aki megtudja érteni és tudia érezni, hogy mi is azon sirni való, ha a ménes ott delelget valahol a kondorosi csárdá mellett, meg is fogja becsülni és szeretni a régi magyar életnek e történeteit és feljegyzéseit.”

Az „Élet” képes heti folyóiratban ez az ismertetés jelent meg a *Régi Magyar Életről*:

— Ebben az országban, ahol az életszokások és erkölcsök a legteljesebb kuszaságban keresztezik egymást; ahol mindennap valami más rendszer készül, hogy a teóriák elfogult erőszakosságával egy-egy kigondolt életformát tukmáljon rá a magyar társadalomra; ebben a lápszerűen bizonytalan társadalmi életben, amely mindig a leglármásabb, legjobban reklámozott s rendszerint idegen és korcs izlésű művészet szuggesztíójának van kitéve: itt több mint irodalmi esemény, nemzeti jelentőségű, egy-egy ilyen kötet megjelenése, amilyen a Móricz Péle. Mintha a nemzet nagy családjának féltve őrzött leveles ládájából lapozgatnánk, olvasgatnánk, olvasgatnánk arról, hogy milyen is volt a maga érintetlen valóságában a magyarság legbensőbb élete. A legnagyobbaktól a legigénytelenebbekig, hősektől és államférfiaktól a futóbetyárig és a hortobágyi számadó juhászig a magyar élet legkülönfélébb alakjai elevenednek föl előttünk. Szinte kegyelettel forgatjuk önkénytelenül is a lapokat, amellet kedvre és örömmre gyulna, mert a Móricz Pál meleg fantáziája és föllbemászó mesélő hangja mindig lebilincseli az érdeklődésünket. Móricz Pál szándé-

kainak nagy segítőtársa gyönyörű magyar nyelve. Néha lágyan érint bennünket ez a nyelv, mint a nyáresti szél, másutt meg olyan, mint a havasokon a kiáltás, érces és messzehangzó. Egyszerű és gazdag, mint maga a természet, amelyben a pusztai ember szenvedélyével szeret időzni a fantáziája s ilyenkor a betűk barázdái közül a feltört föld edző ilata csap meg vagy a bakonyi rengetegek vad erdőszaga. Ahol történelmi családnak kastélyaiba, családi életük romantikus körébe vezet bennünket Móricz Pál, ott diszkrétan halkul el a hangja, az uri ember kötelező önmérséklete tesz reá hangfogót.

Móricz Pál könyve lapunk kiadóhivatalában 3.50 koronáért kapható.

Titokzatosság az új katonai laktanyák körül

Titokban elajándékozott
tervpályázat

Mindig objektív gondolkozással szoktunk bírálatot gyakorolni a fölött, hogy a fontos városi ügyek közül melyek követelik meg a diskreciót és melyek valók nyilvánosságra. Az utóbbi időben azonban ez a diskreció nagyon sok olyan ügyre is kiterjed, amely követeli a nyilvánosságot. Szinte azt kell hinnünk, hogy egyenesen a homályt akarja az ügyekre borítani a városi tanács.

Most egyszerre két ilyen ügy is szerepel a főltszinen. Egyik éppen kihívja az eljárás ellen a kritikát.

Ez pedig nem más, mint az építendő új honvédlaktanyák kérdése. Ez ügyben a tanács nagy diskreció, titkolózás mellett tárgyalt, a sajtót és így a nyilvánosságot kizárta az érdeklődésből és csupán annyit lehetett megtudni, hogy a laktanyákat a Nyulasra kívánják elhelyezni. A laktanyák építése kérdésében azonban egyéb is történt. Az történt ugyanis, hogy nagy titokban csiörtökön megbízták Toásó Pál fővárosi építész, hogy a szükséges terveket készítse el, amivel együtt jár a művezetés is.

Mindez utólag derült ki. Az is utólag került nyilvánosságra, hogy e megbízást azzal akarják megokolni, hogy Toásó Pál szakértő a laktanya építés kérdésében.

Az is utólag derült ki az iratokból, hogy a tervek egy helybeli műépítész Pavlovits Károly is pályázott és pedig azzal a kijelentéssel, hogy a bárki által teendő ajánlatnál 15 százalékkal olcsóbban vállalja a munkát.

Mindezeket utólag kellett kihámozni a titkolózással sötétbe burkolt ügyről, nyomozni kellett ez adatok után, hogy leközölhessük a közönség számára: Debrecen város közönsége a Nyulason honvédlaktanyákat akar építtetni, milliós befektetést akar csinálni és az ehhez való terveket egy fővárosi építészszel akarja megcsináltatni.

Vagy talán nincs is köze Debrecen polgárságának ahoz, hogy itt megint milliók elköltéséről lesz szó. Ismeri valaki a polgárságból, mit, mennyiért és miért akar építtetni a város.

Ez az egyik, amiért ez ügyben fölemeljük a szavunkat. A másik az, hogy ki és honnan vette a jogot, hogy fővárosi építész a tervezéssel megbízza? Nem érzi-e Debrecen város vezetősége az erkölcsi lehetetlenségét annak, hogy a debreceni építészek előtt egy fővárosi építész biz meg. És különösen akkor, ha mint ezt az iratok igazolják, a debreceni építész egyenesen olcsóbb. Hol veszik az erkölcsi bátorságot arra, jobbnak találni a fővárosi építész a debrecenit, a mikor ez olcsóbb. Lehet ilyen eljárást követni, szabad? Hiszen akkor a községi közmunkáknál egyenesen ne is pályázzanak debreceni művészek, iparosok. Ha saját vá-

rosuk vezetősége így bánik velük. Ma Pavlovits Károlynak hívják az áldozatot, holnap másnak.

És szó nélkül nem hagyható méltánytalanság ez az eljárás éppen Pavlovits Károlyval szemben, akinek műépítési multja van Debrecenben és olyan multja, amelynek művészi bizonyosságai évszázados ékességei Debrecennek. És a megokolás! Hogy azért kell Toásónak tervezni a laktanyákat, mert speciálta e téren. Minden laikus látja ennek a tarthatatlanságát. A laktanyák a sablon által katonai kívánságokkal és rendeletekkel meghatározott formájú és szerkezetű szimpla épületeihez kell speciálta.

De hát e kérdésben még nincs kimondva az utolsó szó. Ebben a dologban a közgyűlésnek kell döntenie, aminthogy ez másként nem is lehet és aminthogy remélhetően már a legközelebbi közgyűlés elé is kerül ez a titokzatos ügy, ha másként nem interpelláció formájában. De világosságot kell deríteni ebben a dologban s nem lehet tízek tanácsa módjára nagyon is deszpotikus formában egy olcsóbb debreceni és érdemes műépítész elütni egy tervpályázattól egy idegen, talán jobb összeköttetésű építész javára.

A balkán bonyodalom

Egyenetlenség a nagyhatalmak köz

Oroszország akcióba lép

A balkáni bonyodalom legutóbbi eseményeiről a következő táviratok számolnak be:

EGYENETLENSÉG A HATALMAK KÖZT.

London, január 25.

Az új kormány ragaszkodik Drinápolyhoz és a kérdés csak az, hogy a válaszigyek olyan lesz-e, mely lehetetlenné teszi a nagyhatalmak további közvetítését és a szövetségeseket a fegyverszünet fölmondására bírja, vagy pedig olyan, mely módot nyújt a további tárgyalásokra. Ha a törökök válasza mérsékelt lesz, akkor semmi veszedelem nincs, de ha elutasító, vagy keményebb jellegű lesz, a hármasszövetség és a hármasszövetség között nem épen a legbarátságosabb jellegű nézeteltérések fognak bekövetkezni, mert a monarchiának az az álláspontja, hogy ha a törökök a háború folytatását határozzák el, a hatalmak a közvetítő akciót ne fogadják el, hanem bízzák a balkáni államokra ügyük intézését.

VESZÉLYBEN AZ EURÓPAI BÉKE.

Bécs, január 25.

Oroszország követeli, hogy a nagyhatalmak erélyes eszközökkel, így egy flottatüntetéssel kényszerítsék Törökországot az engedékenységre. Erre azonban sem a monarchia, sem pedig Németország nem hajlandó, mivel úgy a kisázsiai vizeken, mint az Aegei-tengeren erősen érdekelve van, amely érdekeltséget Oroszország kedvéért nem ronthatják meg.

A NAGYHATALMAK UJABB JEGYZÉKE.

London, január 25.

A nagyhatalmak képviselői legközelebb új jegyzéket fognak átnyújtani a portának, melynek tartalma nem lesz eltérő az utolsó jegyzéktől, de hangja kissé élesebb annál s a szigetek elvesztését helyezi kilátásba az esetben, ha Drinápoly kérdésében nem engedne.

UJ SZULTÁN!

Páris, január 25.

Ideérkezett jelentések szerint az ifjútörök rezsim a mostani szultánt detronizálni és Jusszuf Izzedin herceget szultánná kiáltani akarja.

OROSZORSZÁG AKCIÓBA LÉP.

Pétervár, január 25.

Orosz diplomáciai körökben mind erősebben észlelhető olyan mozgalom, amely azt kívánja, hogy az orosz kormány aktív módon avatkozzék bele a keleti válságba.

TÖRÖK GYŐZELEM.

Konstantinápoly, január 25.

Dsavid bej öt nap előtt jelentette, hogy Korikát a görögöktől visszavette. A régi kormány azonban a győzelmet eltitkolta.

A malom rejtélye

Aki búzát lop és lisztet arat

Eddig úgy tudta a közvélemény, hogy az a malom megy jól, amelyikben sok a vám vagyis az örleli való. A böszörményi „Nagy Gözmalom” tulajdonosa azonban azt tapasztalta, mentől inkább növekszik dolga, annál kevesebb haszon mutatkozik a leszámolásnál. Szinte rejtélyes módon vámtolták a garatot. Persze, hamar gyanuba keverődött minden élő lélek s úgy szólván egyik szem vigyázott a másikra. Eredmény nélkül.

— Bizonyosan az egyik kő rossz. Vagy a garatból folytatják el a zsákolók.

Ezen a nyomon is megindult a kutatás, figyelés. De a hiány most is ismétlődött s a malom vezetője kétségbeesve tapasztalta, hogy a veszteség sem akar megszűnni.

— Bizonyosan elbabonázta valaki! — mondták az öregasszonyok, akik tudomást szereztek a rejtélyről. S nemokára valóságos kísértet-regények keveredtek a nagy gözmalom körül.

Amikor az elmúlt napokban nem várt megfejtés történt a malom rejtélye körül. — Egyik alkalmazott tetten ért egy szemrevaló böszörményi menyecskeket, aki a mázsára rakott áruk közül egy zsákot felemelt s azzal ki akart osonni a malomraktárból. Persze gondolni sem mertek volna arra, hogy ez a lopás összefüggésben legyen a malom veszteségeivel s mint egyszerű tolvajlasi kísérlet jelentették fel a böszörményi rendőrségnek, ahol meg is indították az ügyben az eljárást.

Ennek folyamán lett aztán megfejtve a rejtély. A csinos, szemrevaló menyecske, a ki előbb tagadni próbált, látta így nem ért célt, a következő meglepő vallomást tette:

— Hetek óta járok a malomba. Főleg, amikor sok az örleli akaró közönség. Rendesen a mázsá körül bujtam meg s vártam, míg lemázsálják a szemet. Amikor senki sem volt a lemázsált zsákok körül, óvatosan közelükbe lopóztam, levágtam szájukról a suly jelző plombát s mint új árut hoztam vissza. Persze a nevemet beirták az örlok közé s én követeltem az elkészített lisztet.

Szinte hihetetlennek látszik ez a körmonfonság, mely egy falusi asszony egyszerű agyában született s heteken át foglalkoztatott egy tucat embert, anélkül, hogy a dolog nyitjára akadt volna. Ha a szemrevaló menyecske a helyszínen el nem ismételte volna a vámolási jelenetet. Persze, senkinek nem jutott eszébe, hogy a zsákokat jellel lássa el s erről állapítsa meg, kinek a tulajdona.

Vagy hogy azokat a zsákokat, amelyek már le vannak plombálva, erősebb felügyelet alá helyezték. Így Balla Jánosné, a szemrevaló fiatal menyecske a maga ravasz eszével sikerrel operált s a böszörményi nagy

Fehérneműt, csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít

FIÓK ÜZLETEK:

Placc-utca 42. sz. (Lamprecht palota.

Arany János-utca 16. sz.

FEUERSTEIN

mosó intézete Placc-utca 63.

Telefon szám: Főüzlet 11-57. sz. Fiókuzet 732. sz

gőzmalom rejtély hamarosan kialakult volna elsőrangú „boszorkány históriává“, ha a véletlen a rendőrség kezére nem játsza a buza tolvajt. Aki szemet lopott és lisztet aratott.

— Nem volt mit ennem, azért tettem ezt a turpiságot! — vallotta be tettét Balla Jánosné, aki lopás miatt az ügyészség fogházába szállított a hajduböszörményi rendőrség.

A lovagias ügy

Az elintézés legujabb módja

*

(Személyek: *Lebenlassen* és *Lovagiass*.
Szinhely: Villamos megálló egy néptelen utcában. Az utszélen fák, melyeknek kopasz, hófödte ágain kis, szürke verebek gubbasztanak, halkán pislogó szemekkel nézve le az alattuk találkozó két emberre. Egy közeli toronyóra kísértetiesen deit üt. *Lebenlassen* és *Lovagiass* gyomra mélabus altatókat, majd később friss, tipegő-topogó csárdásokat korog. Nagy, meggondolt léptekkel járnak föl s alá. Napsugár, villámlás és mennydörgés nélkül.

A járdákon, az olvadni kezdő hótól hazafelé igyekvő emberek nagy püffenéssel vágódznak hanyatt. Csönd. Nyugalom. Béke. Néha-néha kisebb és nagyobb káromkodás, utánna püffenés. Egy, a megállónál meg nem álló villamoskocsi csöngetve száguld el.)

Lebenlassen (a távozó villamos után): A gazember! Hát nem állt meg. Most várhatok még egy fél óráig! Vagy mehetek gyalog. Nem, nem megyek. (Elgondolkozva le és föl járkál.)

Lovagiass: Ahán, ez az én emberem! — (Beleütődik *Lebenlassen*-be. — Sértődötten:) Marha! Nem tud vigyázni?

Lebenlassen (megütődve): Vas ist das: Marha? Hogy jön az ur nekem ilyeneket mondani? Háhn?!

Lovagiass: Mi?!!!

Lebenlassen (ijedten): Kérem? . . .

Lovagiass (engedékenyen): Van szerencsém. Lovagiass va . . .

Lebenlassen: Hia! Lovagiass ur? Oh, bocsanat, ezer bocsanat . . . (Kezet fognak.)

Lovagiass: Ehehe . . . Kérem.

Lebenlassen (akadozva): Nem Lovagiass urnak tetszett . . . nekem tegnap azt mondtani, hogy . . . hogy nevetlen paraszt?

Lovagiass: Nem . . . Miért?

Lebenlassen (bátrabban): Mert én már tegnap óta azon gondolkoztam, hogy nem voltak-e ezek a szavak reám, becsületemre és őseim dicső nevére sértők?

Lovagiass: És ha azok voltak?!

Lebenlassen (hetykén): Mert ha ezek a szavak sértők reám és szeplőtlen becsületemre, akkor . . . akkor nekem föl kell spékelnem azt az urat, aki azokat a — nem tudom, nem-e sértő — szavakat mondta nekem!

Lovagiass: Nagyon helyesen. S megnyugtathatom, azok a szavak sértők Önre nézve.

Lebenlassen: Sértők?! (merészen) Akkor megyek, megölöm, megölöm . . . (Indul.)

Lovagiass (megragadja karját. Visszarántja): Hova akar menni, barom. Hát nem látja, hogy itt van az az ember, aki tegnap azt mondta magának?

Lebenlassen (rossz sejtelemmel): Itt? . . . Valóban itt lenne az az . . . ember? Nem akar Ön, kedves Lovagiass ur . . . ehehe, becsapni engem?

Lovagiass: Magát becsapni? Szerencsétlen . . .

Lebenlassen: Miért szerencsétlen? Hát csakugyan itt van? . . . Én nem látok kettőkön kívül . . .

Lovagiass: Én vagyok az, ökör!

Lebenlassen (fészkelődve): Eh, igen? — Nagyon örülök . . . De az előbb azt méltóztatott . . .

Lovagiass: Én nem méltóztatam semmit. Hanem, ha elégtétel kell, adok. Küldje el segédeit.

Lebenlassen: Én irodai alkalmazott vagyok . . . Nem tartok segédeket . . . Hisz arra se telik, hogy irodát nyissak . . . Én segédek ügyvédi irodába . . .

Lovagiass (megvetőleg): Látszik. Gyáva nyomorult . . .

Lebenlassen: Ez is sértés?

Lovagiass (bosszankodva): Barom!

Lebenlassen (merészen): És ami sértő szavakat mondott eddig az ur, azt mind, mind *Lebenlassen*-nek mondta?

Lovagiass: Nem is a kiskutyának! Jellemtelen fráter!

Lebenlassen: Még ezt is *Lebenlassen*-nek mondta?

Lovagiass: De most már elég legyen! (Kezét pofoncsapásra kezdi emelni.)

(Villamos közeledik. *Lebenlassen* gyorsan fölugrik a fél másodpercig álló villamosra, aztán lekiált a künszorult, dühében toporzékoló *Lovagiass*-ra:)

Lebenlassen: Hát vegye tudomásul az ur, hogy *megmagyarosítottam a nevemet!*

Síp.

Művészet

HARRISON-NÖVÉREK DEBRECENBEN. A Zenekedvelők Körének negyedik hangversenye február 14-én.

Nemrég adtunk hírt arról a zenei szenzációról, mellyel a művészpártolásáról híres Lipótvárosi Kaszinó szolgált Budapestnek, a mikor egyik legutóbbi művész-estélvén a külföld két legünnepeltebb művésznőjét, a Harrison testvérpárt léptette fel.

Sikerük oly hatalmas volt, hogy a budapesti filharmonikus társaság a két művésznőt azonnal szerződésileg lekötötte február hó 12-ikén megtartandó hangversenvéhez.

A két nővér közül az idősebbik, May, hegedűművésznő, a fiatalabbik, Beatrice, gordonkaművésznő. — Előkelő angol családból származnak. Indiában, Roorklee-ben született, hol atyjuk angol ezredes. Mav. aki ez-idszerint 20 éves, hat éves korában lépett fel először Londonban, 10 éves korában pedig 3000 pályázó közül megnyerte Londonban a Királyi College arany érmét. Tanulmányait Szentpétervárott, a nagy Auernél fejezte be, aki Mischa Elmannak is mestere volt. Testvére, Beatrice, aki jelenleg 18 éves, az egyetlen női gordonkaművésznő, a ki Berlinben a Mendelssohn-díjat megnyerte. Mestere a híres Becker volt. A kritika szerint Beatrice tüneményes zenei tehetség, aki a gordonkaművésznők között azt a kivételes helyet foglalja el, amit annak idején Hallé-Nerada a hegedűművésznők között.

Ezt a két kiváló művésznőt sikerült a Zenekedvelők Körének a budapesti hangversenyt követő napra, február 14-ére, egy hangversenyre megnyerni, melyen a tagok teljesen díjtalanul vehetnek részt. Ez az akvizíció valóban szerencsésnek mondható s közönségünk joggal tekint nagy érdeklődéssel a hangverseny elé. Ha még megemlítjük, hogy a két nővérhez szépség dolgában sem voltak fukarok az istenek s hogy tolettjeiket a párisi Packin-

cég szállítja, úgy minden tekintetben kellőleg informáltuk közönségünket a február hó 14-iki estélyről.

A Debreceni Vonósnégyes Társaság, mely a napokban alakult meg, mint értesülünk, már rendszeres működését meg is kezdte és terv szerint február hó második felében fog legelőször a közönség elé lépni. E nyilvános hangversenyeket bérleti estéken rendezni, lehető olcsó árak mellett, mely által módot nyújt minden zenekedvelőnek arra, hogy a kamara muzsikának Debrecenben aránylag kevésbé ismertebb szébbnél-szebb termékeit élvezhesse, másrészt dokumentálja azt, hogy nem anyagi, hanem mindenekfelett kulturális célok megvalósítására alakult. Bizton reméljük, hogy e vonós-négyes, melynek tagjai: első hegedűs Füredi Sándor, második hegedűs dr. Szilágyi Imre, brácsás Piribauer Ferenc és cellista Füredi Samu, az általános várakozásnak meg fog felelni és része lesz a zeneszeretők széleskörű támogatásában és méltányolásában.

Sötétben dolgoznak a debreczeni színházért

Titkos értekezlet Beöthyért

Csodálatos az az új módszer, amivel legujabban a városházán dolgoznak. Csodálatos és megdöbbentő. Mindent titokban és a nyilvánosság kizárásával intéznek el. A legfrisebb ügy a debreceni színház ügye, amely oly sok port vert föl a legutolsó időkben míg végre Magoss György dr. szakavatott dolgozó keze alatt kibonyolódott annyira, amennyire most van, hogy ugyanis jó előadásokat kap a közönség, egymásután zsufozt házak vannak s a színészek kedvvel dolgoznak s rend van olyan a színháznál, amilyet egy hét alatt az új művezető igazgató emberfeletti munkával meg tudott teremteni.

Ma azután Leszkay András kíséretében megjelent a városházán Beöthy László a rosszul menő fővárosi magán színházak egyesült igazgatója és tulajdonosa és végigkilincselte a városháza hivatalait, hogy pártfogást kérjen a debreceni színházra való pályázásában. Mert amint nagynehezen sikerült megtudnunk Beöthy László és Leszkay András azért vannak itt, az előbbi ünnepeket, az utóbbi otthonias szürkében, hogy pályázzanak a debreceni színházra 1914. október 1-re.

Kerülő uton szivárgott ki az is, hogy a polgármester szobájában már meg is volt e tárgyban a titkos értekezlet, amelynek eredménye természetesen — csak kedvező biztatókat hozott Beöthy—Leszkay társaságának.

Hát helyes, ha így volt. Mi köze a közönségnek a debreceni színházhoz. Nem igaz?

Hanem valami furcsa erkölcsi szaga van a korzorcium (Beöthy—Leszkay és pártfogók) részéről. Tudtunkkal ugyanis pályázatot — sajnos — nem irtak ki. Egy interregnum — hangosan kiáltjuk általunk helytelenített — interregnum lépett életbe, amely megmentett egy kiváló művészpárt a szégyenletes kiutasítástól s amely Békés Gyulát állítván a színház vezetéséhez, ennek az ambíciózus színészembernek olyan terheket köt a vállára, amelyek hatalmas munkát követelnek.

Előre láttuk és tudjuk, hogy a küzdelem a tanács megoldásával véget nem ért. De miután láttuk, hogy befejezett tények előtt állunk s miután a Békés Gyula rezsimnek egyszerre valóban más levegő költözött a színpadra és színházba, nem akartunk beborított lenni s elhallgattunk.

És ekkor megjelenik az új üzleti kurrens: Beöthy László, akit úgy látszik sorra arra rendelt, hogy Zilahyt kivégezze s most kezd dolgozni a színház igazgatásának elnyeréséért. Most amikor az új művezető

igazgató — ismételljük — emberfeletti erővel dolgozik a színház érdekében. amikor Zilahy Gyula vergődik még a körülmények és a válságos helyzet teremtette borzalmas állapotok közepette, akkor jön Beöthy László, hogy meggyurja magának — állítólag — az 1914. évi pályázat lehetőségeit.

Tudtunkkal nincs pályázat még, csak májusban írják ki még. Hát mit keres itt Beöthy. Vagy talán a pályázat előtt szükséges már dolgozni a pályázatért. A Király-színház és Magyar-színház — magyarul szólva — rosszul megy, a debreceni színház kell az ahhoz jó üzletnek.

De nem ez a fontos. Annak a direktornak, akinek a fővárosban rossz üzlete van, lehet Debrecenben jó üzlete. Nem ez a fontos. Hanem az, hogy ezt az ügyet megint sundám-bundám kezelni nem lehet. Értesülésünk szerint már meg vannak az összekötetések is, már ma megvolt a titkos értekezlet is. És ezt nem értjük. Mire? Hát volt pályázat a debreceni színházra? Vagy ezt a pályázatot csak Beöthy Lászlónak nyitották meg?

Vagy mi van, hogy van? Mert ezt csak nem képzelem senki, hogy Beöthy Debrecen szép szemeiért sétálta végig Debrecen város tanácsnokainak hivatalos helyiségeit és táborozott Kovács József polgármester szobáiban.

Minden újabb és újabb esemény igazolja a mi annyiszor hangoztatott igazságunk erősségét, hogy nincs megoldás más, mint nyílt becsületes pályázat kiírása. Addig mindig lesznek ilyen Beöthy-féle összekötetési kísérletek, amelyek szerint Beöthy—Leszkay pályázni fognak, ha nincs is pályázat.

Ez lehetetlen. Legyen pályázat, pályázat és csak pályázat. Ez az egyetlen, becsületes, tiszta megoldás. Akkor jöhet Beöthy László és Leszkay András. Nyílt pályázaton. Akkor majd tiszta kép lesz a közönség előtt. De összekötetési alapon pályázat előtt nem lehet beszélni a színházról.

APRÓ ESETEK

Csak gyorsan. — Az alkohol. — A bankfőnök.

Lélekszakadva rohant fel reggel egy debreceni polgár a rendőrségre. Az ügyeletes tisztnek el-elakadó szavakkal mondotta:

— Kérem kapitány ur — ellopták . . . Azt hallottam, hogyha az ember mindjárt megteszi a feljelentést, akkor könnyebb kézrekeríteni . . .

— Csak lassan öcsém! — mondja a rendőrtisztviselő. — Hogy hinak?

— X. Y.

— Hol született?

— Debreczenben. Hát kérem, azért mondom, hogy ha az ember rögtön megteszi a feljelentést, könnyebben fogják el . . .

— Ne beszélj annyit! Mikor, he?

— Ma reggel lehetett!

— Nem azt kérdelem! Mikor született?

— 1873-ban.

— Hol lakol?

— Debreczenben. Ha most mindjárt elmegy a detektív . . .

— Melyik utcában, milyen házszám?

Hatvan-utca 42. A detektív . . .

— Mi a foglalkozásod?

— Vasutas!

— Mit loptak el hékás?

— Egy gramofont. Ha a detektív . . .

A rendőrtisztviselő egy vaskos könyvet vett kezébe s lapozni kezdett benne. Azután egy másik vaskos könyv következett. Kiment a szobából s megint egy könyvvel jött vissza. A feljelentő felhasználta az alkalmat és megszólalt:

— Kérem, azt hallottam, hogy a rendőrség felhívta a polgárokat, hogy ha lopás történik, akkor rögtön tegyenek feljelentést, mert ha a nyomozást azonnal megindítják, könnyebb kézrekeríteni a tolvajt!

A rendőrtiszt most már erélyesen szól rá:

— Hallgass, ebugatta. Bíz rád! A teremfáját!

Körülbelül egy fél óráig kutatott még a rendőrtiszt. Végre megszólalt:

— Mondd csak, — ecsem nem találok a szótárban — grammofont két m-mel írják, vagy egygyel?

II.

Egy előkelő államtisztviselő látogatta meg a napokban a fogházat. Feltűnt neki a rabok között egy intelligens arcú ember.

— Ugy-e magát az alkohol hozta ide? — szólította meg.

A rab alázatosan válaszolt:

— Nem biz' a, nagyságos uram, mert itt bizony nem kapni soha egy kortyot sem!

III.

Két hivatalnok, magyarul bankingliült együtt a kávéházban.

— Ma mutatkozott be az új főnököm! — mondotta az egyik.

— Milyen ember?

— Kiálthatatlan. En például mindjárt összeveszem vele.

— Miért?

— Mert goromba paraszt!

— És összevesztél vele? Hogy-hogy?

— Hát kérlek beviszem neki az impegno-iveket.

Az egészet keresztülhuzta és azt mondta, hogy számár vagyok és használhatatlan.

— És te?

— En? Hát csak nem gondolod, hogy szóba állok egy ilyen fráterrel!

Színház

HETI MŰSOR:

VASÁRNAP: Délután *Kedves Augusztin*, operett. (Mérsékelt helyárrakkal.)

VASÁRNAP: Este *Bor*, falusi történet. (Kisbérlet.)

HÉTFŐ: *Faun*, vigjáték. (A bérlet.)

KEDD: *Faun*, vigjáték. (B bérlet.)

SZERDA: Délután *Sasfők*, dráma. Ifjúsági előadás. (Bérletszünet.)

SZERDA: Este *Papa*, vigjáték. Góth Sándor és G. Kertész Ella fellépte. — (Bérletszünet.)

CSÜTÖRTÖK: *Baccarat*, színmű. — Góth Sándor és G. Kertész Ella fellépte. (Bérletszünet.)

PÉNTEK: *Lila dominó*, operett. — Uidonság. (C bérlet.)

SZOMBAT: *Lila dominó*, operett. (A bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Bor*, operett. (Mérsékelt helyárrakkal.)

VASÁRNAP: Este *Lila dominó*, operett. — Ujdonság. — (Kisbérlet.)

HÉTFŐ: *Lila dominó*, operett. (B bérlet.)

A faun

(Játék 3 főlvonásban. Irta Eduard Knoblauch, fordította Sebestyén Károly dr., rendezte Békés Gyula beavatkozásával Császár Ernő.)

A darab nagyon szép volt s a közönség is ilyen kritikát mondott a premiéren. És ez a fontos. Mert a közönség, amikor közönség, nem nagyképszerűsködi, a megnyilatkozása őszinte s a kritikája igaz, természetesebb, mint a filozófálás kinyán át megszületett hivatásos kritika. Az előadás is kitünő volt, ezt is a közönség hangulatán szűrtem le először, de a hivatásos kritika szemüvegén át is ezt kell megállapítani.

A darab meséje maga a következő:

Stonbury lord, amikor teliesen tönkre jutott, öngyilkosságot akar elkövetni. Megírja a bucsulevelet és épen végre akarja haitani az öngyilkosságot, amikor megelevenedik a szoba egyik disze, a faun. Lebeszéli Stonburyt az öngyilkosságról és megállapodnak abban, hogy nem lesz öngyilkos, inkább elvezeti a faunt az előkelő társaságokba Silvan herceg név alatt. Silvan herceg azután Stonburynek biztos tippeket ad a versenyekre, melyek révén dús gazdag lesz. Mindjárt be is mutatja vendégeinek, mint különcködő olasz főnemest. Stonburynek a parkjában a suffragettek gyűlést tartanak, amelyet a faun, most Silvan herceg, folytonos közbenevetéssel lehetetlené tesz. Hivatkozik a természetre, amely a nőnek a szerelem és anyaság kötelességeit

adta. Mindjárt magába is bolondítja Stonbury menyasszonyának, Viviannak anyját, aki kaspaskodván a hercegi cimbe, fölbontja a Stonbury és Vivian jegyességét azzal az ürüggyel, hogy Stonbury az adósságai kifizetésére tőle kapott 30 ezer fontot elhiátzotta. Silvan észreveszi, hogy Vivian Overtont, a festőt szereti, de ezt nem merik egymásnak bevallani. Mr. Morris uzorás, akinél Stonbury családi képeit elzalogosította, egy rossz-hiszemű szerződés alapján magának követeli a képeket. Silvan leteperi a törvénves jogaira hivatkozó uzorást, a természetes igazság nevében és a szerződést széttepi. Alexandrának nagyon tetszik Silvan merészsége és természetes gondolkozása, de ez fölháborítja Stonburyt. Silvan magára marad Alexandrával, aki csupa társadalmi gőg és konvenció, aki csupa társadalmi gőg és konvenció. A nagy suffragett a természet szavától elkábultan, fölismeri magában a szerelmet, amit Stonbury iránt érez és mámorában követi Silvanyt ki az éjszakába, a természetbe, ahol lelke asszonnyá lesz. Silvan később megundorodik az emberektől és menekülni akar abból az emberi társadalomból, amelyre anynyira kíváncsi volt. — Visszaadta Stonburynek a pénz helyett a szerelmére ébredő Alexandrát.

Vissza a természethez, csak a természetben van igazság, mondja a darab minden jelenetében, cselekvésében, szavában Knoblauch. A faun nem egyébre való, hogy frappánsabb legyen a hatás, néhol az ellentét s éles néha a tendencia. Vagy emberben talán nem is találhatott ez elvre, e mondásra igaz képviselőt. És igaza is lehet Knoblauchnak. Hát van közöttünk Rousseau, van Tolstoj? A becsületes, mindig igaz természetet nem képviselheti a mi társadalmi szokásoktól, hazugságoktól és konvencióktól megbéklyózott társadalmunkban senki, magából a természetből, az erdőből, a zöld mezőről, a patak partjáról kellett behozni az igazságot, a természetességet.

A megírás színpadi író készségeit magas irodalmi színvonalon mutatja, a fordítás magyar. jó.

Örömmel állapítjuk meg elsősorban annak a munkájáról, aki a legnehezebb és látványosabb munkát végezte, hogy az kitünően sikerült. Az új igazságot munkáját értjük, Békés Gyulát, akinek izlését, színpadi tudását élveztük az egyes főlvonások előállításán. Teljes elismeréssel szólhatunk róla és munkájáról, akinek és aminek segítségével Császár Ernő is egészen jól rendez.

Az előadó művészekről csak íót, a legjobbat mondhatjuk s így fogadta iatékukat a közönség is: jól, melegen, szívesen.

De különösen nagy, teljes elismerést érdemel Bérczy Ernő. Oriási munkát végzett annyi művészettel, megértéssel, intellektualitással, kedvvel és színpadi készséggel, hogy egyenesen csodáltuk. Csodáltuk azt a művészi erőt, amellyel Bérczy ma ezt a nehéz szerepet megteremtette. A közönség méltányolta is ezt a művészetet s ovációszerű tapsban részesítette. Megérdemelte nagyon. Éreztük a legapróbb kicsi részletig a megírt, megálmódott szerep szépségeit a szavakban, a cselekvésekben. Éreztük, megértettük. Ez is igazi művészet.

Az ember ez óriási szerep mellett eltörpülni látja a többit. Pedig derék munkát végeztek a többiek is. Vajda Ilonka, ez a bájos, fiatal színésznő oly tökéletes volt, mint — nehéz hasonlatot találni — mint máskor is mindig. Méltán osztott minden jutalmában a hangos sikernek. Mellettük kedves, figyelemre méltó és színpadi értékben sokat jelentő alakítást teremtett Vámos Gizi (Vivian). Otthonos, természetes játéka, kedves, alkalmas organuma, bájos megjelenése jó benyomást kellett. Nagyobb szerephez jutott a darabban Pető Pál, aki sok-sok ambícióval, kedvvel, törekvéssel alakította Stonbury lord szerepét. Sok hajlandósága van drámai szavalásra, mozdulatai nem elég gömbölyűek, de ezek nem olyan tulságosan erős hibák, hogy különösen aláhuzottan fölemlítsük. Szerenét elég jól játszotta. Mint mindig, így most is kitünő volt H. Sertőzi Etel, jók voltak Kemény László

jos, Szászhalmy György, a kinél most az egyszer, mint angolnál, aktuális volt a már unottan sokszor látott vörös-szöke paróka. — *Uti Gizella és Szatmáry Ferenc*, akikben szintén diszkrétan mozgó, jól beszélő tagot nyert a szintársulat. *Császárrol*-sohasem mondtuk, hogy jól játszik, most sem mondiuk.

(pd)

Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután 3 órai kezdettel a „Kedves Augustin” operett kerül színre elsőrendű szereposztással, amelyben Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili, Falussi István, Kassay Károly, Székely Gyula, Szabó Gyula és Kormos Ferenc játszanak nagyobb szerepeket. Este rendes helyárrakkal Gárdonyi Géza-nak, a „Bor” című falusi története kerül műsorra új betanulással. A népszerű író jeles műve is állandóan műsordarabja a Nemzeti Színháznak. Gárdonyi Géza falusi történetét aktuálisá teszi az az ünnepeltetés, amely a költőnek Eger városa részéről kijutott. Egerben ugyanis Gárdonyit díszpolgárrá választották meg és nevével egy utcát kereszteltek el. A „Bor” mai előadása nagy érdeklődésre tarthat számot kitűnő szereposztása révén is. Göre Gábor Zilahy Gyula, Durbints sógort Kassay Károly, Barasc Imrét Szilágyi Ernő, Baracsnet Halasi Mariska, Rozit Vajda Ilonka és ifi. Baracsot Bérczi Ernő játsszák.

A Faun másodsor. A nagy sikert aratott „Faun” vígjáték hétfőn kerül színre másodsor. A Nemzeti Színház műsoráról hozzánk került kitűnő újdonság iránt ma is nagy az érdeklődés.

Ifjúsági előadás. Szerdán délután rendkívül mérsékelt helyárrakkal ifjúsági előadás lesz a színházban. Ez alkalommal a színház igazgatósága Rostand E. világhírű verses drámáját a „Sasfiókot” tűzte ki műsorra. Az osztrák császári házban nevelt Napoleon sarjadék érdekes és megkapó története nem csak tanulságos, de kiváló szórakoztatásul szolgál az ifjúságnak. Az igazgatóság e nagy szabású darab előadására az ifjúság hozzátartozói részére is ad ki jegyeket. Páholylés és támlásszék 70 fillér. Állóhely 30 és karzat 20 fillér. Jegyeket hétfőtől kezdve előre lehet váltani.

Góth Sándor és G. Kertész Ella vendégjátéka. A Vígyszínház kiváló művészpárjának vendégszereplését szerda és csütörtök re tűzte ki az igazgatóság. Szerdán Góth Sándor és G. Kertész Ella a „Baccarat” színműben, csütörtökön a „Papa” vígjátékban fognak fellépni. A rendkívül érdekes és ritka vendégszereplésre a színházi pénztár hétfőtől kezdve előre árusít jegyeket. Vidékről jövő megkeresések, levelezőlap, vagy sürgöny útján fogadtatnak a színházi pénztár részéről.

Lila dominó. A Népepera kitűnő operett újdonsága, amely a fővárosban osztatlan tetszést aratott, pénteken kerül bemutatásra. A gyönyörű zenéjű operett premierjére gondos előkészületeket tesz a színház. A „Lila dominó” operett négy egymásutáni estére tűzte ki műsorára az igazgatóság.

A Sátán színjáték nemcsak mint mozikép érdekes, de irodalmi becsü munka és különösen bennünket magyarokat érdekel, mert a Sátán a Madách Imre Ember tragédiája nyomán készült. Élénk tárja, remek színekkel eszteli a világtörténet nagyobb eseményeit. Ami pedig a technikai részét illeti, az felülmul minden képzeletet. Felvonások címei: 1. Sátán a Teremtő ellen. 2. Kain és Ábel. 3. Krisztus idején. 4. Sátán a Megváltó ellen. 5. Krisztus után. 6. A zöld Démon. 7. A vörös Démon. 8. A jelenkor. A Sátán napokon az előadások délután 5 órakor kezdődnek.

A Sátán című világhírű képet az Apolló színház igazgatóságának sikerült nagy áldozatok árán megszerezni és elsőnek bemutatni az országban. Soht még kép ekkora forradalmat nem idézett elő a mozi világban, mint a Sátán című 8 felvonásos színjáték. A mozgószínház tulajdonosok egymást licitálták felül és horribilis összegeket kínáltak e kép előadási jogáért; ami azt vonta maga

után, hogy csakis elsőrangú, nagy mozgószínházak hozhatják színre e remek képet. Az Apolló-színház, hogy kedveskedjék közönségének s hogy lehetővé tegye, hogy a társadalom minden rétege megnézhesse e kiváló művet, aminek tartalma, technikai beállítása felülmulja az eddig megjelent összes képeket — rendes helyárrak mellett mutatja be.

Apolló mozgószínház
Miklós- és Piac-utca sarkán.
Igazgató: DEÉSI ALFRÉD.
Folytonos bemenet! Telefon 762.

Ma este utoljára: Fekete álarcz

Dráma 3 felvonásban.
És több kísérő szám a 2 óras műsor keretében.
HÉTFŐN, KEDDEN, SZERDÁN
Világ s'áger! Az országban itt először! Szencziósi!
„Az ember tragédiája” nyomán:

A sátán

két és fél órát betöltő színjáték, 1 előjáték és 8 felvonásban. Rendes helyárrak! Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Utazás Debreczen körül 80 nap alatt.

Fantasztikus regény — egy sárbafulással.

Irhatta volna: Julesch Werne.

I.

Mr. Ross-Fog Pluleas lapokat olvasott a kaszinó olvasótermében. Közben a töle megszokott hanyagsággal szivta trabukó havannáját.

— All right — mondta minden ok nélkül, miközben egy lapot a töle megszokott hanyag feledékenységgel zsebébe dugott.

— Mi az, hogy all right? — kérdezte mr. Schamuoa.

— Fogadjunk, hogy nyolcvan nap alatt eljutok a Libakertig.

— Az nem lehet! — felelt ellenfele, a nemes lord, suttogva bár, de hamisítatlan angolossággal.

— Majd meglesz látva, — felelt ridegen Fog. — Fogadjunk!

És fogadtak.

II.

A fogadás híre az egész világon nagy feltűnést keltett. A Temps külön kiadást adott és a párisi börzén nagyobb csoportban összeverődve tárgyalták az eseményt. A Daily Chronicle kijelentette, hogy amire Fog vállalkozott, az tiszta lehetetlenség. A XX. században még nem olyan fejlettek a közlekedési viszonyok, hogy a kaszinótól a Gönczy-csatornán és a Darabos-utca-océánon keresztül nyolcvan nap alatt el lehetne jutni.

III.

Fog lord a töle megszokott hidegvérrel hazament. Pakkold be mind a két galléromat! — szölt röviden francia szolgájára. Passepartout szó nélkül összecsomagolta az egy gallért. A másik Hrabéczynél volt.

IV.

— Égve felejtettem a petroliumlámpát, szölt Passepartout egy taliga tetején a töle megszokott nemes lordhoz.

A taligát egyszerre irtóztat zökkenés rázkódattatta meg.

— Sülyedünk! — kiáltotta ijedten Passepartout. A hajó megállt. Az utasok kiszállottak, csak Fog maradt fenn.

— Végállomás! — ordította udvariasan a taligás kapitány.

— Ja jó! — mondotta Fog s szintén leszállt. Egy és fél kilométernyire megközelítette már rövid fél nap alatt a célját.

V.

Fog és Passepartout ezalatt egész a Rákóczy-utca sarkáig jutottak el. Itt ismerős kozákok törték

elő s „Csináljunk egy alsóst” csatakiáltással körülveték. Fogot és derék kísérőjét. Fog a kozákok hatalmában volt s negyednapra ötven mestert mondottak be.

VI.

— Tehát mehetünk — mondotta Fog egy hónap múlva, mikor a mestereket és kontramestereket már lejátszották. — Egészen schwarz lettem! — tette hozzá hidegvérrel.

VII.

Különböző szencziósan érdekes kaland után Fog és a derék Passepartout elértek a Rákóczy-utca. Egyszerre, mint befordultak egy mellékutca, meg kellett állniok. Teljes sötétség volt. Fog és Passepartout a nagy sötétségben még egymást sem láthatták.

— Az öserdő! — ejtette ki megilletődve Passepartout.

— Nem, csak a Nyomtató-utca! — válaszolt melegen Fog.

VIII.

Az egyház-tér után égig nyuló hegység zárta el a merész utasok nyomát.

— Ez a Himalája! magyarázta Fog s kiküldte felfedező utra Passepartout-t, hogy átjárásra alkalmas hegyszorosot keressen ki.

— Nem a Himalája! Sokkal rosszabb! — hozta meg a hirt Passepartout egy hét múlva.

— Csak nem? — kérdezte ijedten Fog.

— De igen — köveznek! Nincs semmi remény!

— Akkor megvárjuk, míg készen lesznek.

Egy hónapig vártak.

IX.

Kerülő utakon eljutottak a Thaly Kálmán-utca. A Honvéd-utca torkolatánál szakadékos, zeg-zuos hegység zárta el az utjukat.

— Mi ez? — kérdezte Passepartout.

— Megfagyott sár! — felelte a kétségbeesés és a kocsit közepette Fog.

Hegymászóbotokat és erős köteleket szereztek be. Nekiindultak a veszedelmes vállalkozásnak.

Három hétig nem kapott Európa hírt a vakmerő utasokról. Általános volt a nézet, hogy az utasok egy szakadékbba zuhantak és halálukat lelték.

X.

Fog és Passepartout ezalatt elérték a céljukat. A kemény tél is elmúlt s ők elértek a Libakertig. Alig néhány méternyire voltak már a céltól. Csak két nap volt azonban hátra a kitűzött időből.

— Egy pillanatot sem szabad elveszteni! — kiáltotta Fog s halálmegevetéssel nekivágta magát a gyalogjárón elterülő hig lének, amelyet a benszülöttek sárnak neveznek. Szerencsére csak derékig ért.

— Itt vagyunk! — kiáltotta Fog, mikor elértek másnap az utca közepéig.

— De a cél a másik oldalon van! — válaszolta Passepartout.

Fog lemondóan szemlélte a Sár-Océánt, amely a céltól elválasztotta. De töprengésre nem volt idő.

— A legközelebbi átjáró tíz kilométernyire van. Visszafordulni már nincs idő. Uszva kell a célhoz jutnunk! Utánam! — kiáltotta Fog s beleugrott a sártengerbe.

Egy pár percig még hadonászott a kezével, aztán elmerült. A sártenger örökre magába rejtette.

Fordította: D'or.

— Aki soká akar élni, gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei időnkint alaposan kitisztítsanak! Ha a váladékmaradvány bent reked a testben, az ember alássa egészségét, így továbbjutását és ezzel boldogulását is. A **Ferencz József-keserűvíz** igazán kitűnő, valóban természetes hashajtó, melyet előkelő orvosok és tanárok régóta elsősorban ajánlanak. Kunze dr., a híres szászországi orvostudós, a **Ferencz József-gyógyforrások** élettani hatásáról írott művében sok kiválóan hasznos utbaigazítás közt következőket is mondja: Asszonyoknak, akik éveken át nehéz székelésben szenvednek, reggel és este egy-egy negyed borsopohárnyi „**Ferencz József**”-keserűvizet szoktam rendelni. Ez rendszerint kitűnő sikerrel jár; az étvágy mindig fokozódik és a közérzés általános megjavulása következik be. — Mivel jóval kisebb értékű vizek is vannak forgalomban, elcserelések elkerülése végett a gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerkereskedésekben mindig az eredeti **Ferencz József-keserűvíz** üvegjét kell kérni. A szétküldési igazgatóság Budapesten.

— **Vasárnap** a református sorrendben tettek: a Nagy Szabó Gábor órákor Hajdúnosi Zoltán plomban Urat plomban pó-kerti imahatókát lelkész Boér Károly. Az ágos plomban vasberényi Lajos tiszteletet.

— **Kineve** Tarpay Béla ni kataszteri ügyi titkárrá mazó-gyakor pénzügyi fog

— **Kiss I** lékeztünk ar indult Német nyek közveti nyozására. M megtekintette s annak mun nulmányozta Hospitze) re dési módját, rom napot, Manner“, a bund“, a „S a „Verein S lött fiuk ottho (iparos-ottho rienheim“ és natusok), a „menedékhely konisszaképz rendszert, a nulmányozta gyermekelőne nen Köln s I kaiserswerth s annak szán ta meg, honr az itteni ev. lyebb megisr összes ilyenr evangélista k haus“ — külr „Zufluchtshaus“ a menyei, G (stb.) s megb személyekkel wing-féle tel ezután Hamb veszi útját, H alatt minél t hessen meg.

— **A szov** teonap, hogy áreljésén na a város. A sz számításokka mény 89000 k

— **Az iz** a statusquo i a hitk. tagok ben rituális el árusított hus és vese p nyomaték ne szíhus gkgé kezdve Sch mézárósnál

HIREK

— **Vasárnapi istentisztelet.** Holnap a református templomokban a következő sorrendben tartatnak meg az istentiszteletek: a Nagytemplomban prédikál Gáborjáni Szabó Gábor s.-lelkész, Kistemplomban 9 órakor Hajdu Gyula s.-lelkész, 11 órakor Jánosi Zoltán lelkész, a Kossuth-utcai templomban Uray Sándor lelkész, az Ispotályi templomban Polgár Gyula s.-lelkész, a Csapó-kerti imaházban nt. Kovács János vallás- oktató lelkész, a Homokkerti imaházban Boér Károly vallásoktató lelkész.

Az ágostai hitvallásu evangélikus templomban vasárnap délelőtt 10 órakor Szaberényi Lajos segédlelkész végzi az istentiszteletet.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter Tarpay Béla pénzügyi segédtitkár debreceni kataszteri helyszínelési becselőbiztost pénzügyi titkárrá, Ádám Lajos pénzügyi fogalmazó-gyakornokot pedig végleges minőségű pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki.

— **Kiss Ferenc tanulmány utja.** Megemlékeztünk arról, hogy Kiss Ferenc e hó 6-án indult Németországba a belmisszió intézmények közvetlen szemlélet alapján tanulmányozására. Mint tőle értesülünk, utközben megtekintette a wien-i ifjúsági egyesületet s annak munkáját, azután Münchenben tanulmányozta a keresztény szállók (Christl. Hospitze) rendszerét, berendezését, működési módját, majd Stuttgartban töltött három napot, hol „Christl. Verein junger Männer“, a „Süddeutscher Ev. Jünglingsbund“, a „Stuttgarter Jugendgerichtshilfe“, a „Verein Stuttgarter Fürsorgeheim“, (zülött fiúk otthona), a „Vereinhaus Hans Sachs“ (iparos-otthon s tanoncintézet), a „Marianheim“ és Charlottenheim“ (leány internátusok), a „Weraheim“ (elbukott leányok menedékhelye) s az 1000 tagot számláló diakonisszaképző-intézet és kórház helviségeit, rendszerét, alapelveit, működési irányát tanulmányozta s részt vett több bibliai órán, gyermekelőadáson, katonai bibliai estén. Innen Köln s Düsseldorf megtekintése után a kaiserswerthi diakonisszaképző anyaházat s annak száma nélküli intézményeit látogatta meg, honnan Barmen-Elberfeldre ment s az itteni ev. és ref. belmisszió munka mélyebb megismerése végett meglátogatta az összes ilyenü intézeteket („Johanneum“ — evangélista képző iskola, „Heidenmissionshaus“ — külmiszionáriusokat képző intézet, „Zufluchtshaus“ — bukott és iszákos nők asyuma, — a „Gemeinde-Fürsorge“ intézményei, Gemeindehaus, diakonissza-ház stb.) s megbeszéléseket folytatott a vezető személyekkel. Most Bielefelden a Bodelschwing-féle telepen folytatta tanulmányait s ezután Hamburg-Berlin-Dresden stb. felé veszi útját, hogy a rendelkezésére álló idő alatt minél több munkát s intézményt nézessen meg.

— **A szováti bérletek többlete.** Megirtuk tegnap, hogy a szováti földbérletek tegnapi árlejtésén nagyon szép eredményeket ért el a város. A számvétség ma készült el a számításokkal és azok szerint a jobb eredmény 89000 korona.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** A statusquo izr. hitközség elnöksége értesíti a hitk. tagokat, hogy Kóser mészárszékeiben rituális előállítás hiánya miatt eddig nem árusított hus részek mint: felsár, fehér és vese pecsénye teljesen csont és nyomtaték nélkül, mint rituálisan előállított színhus gkgént 2 K 40 fillérért a mai naptól kezdve Schneider Lipót Pásti-utcai mészárosnál kapható.

— **A Csokonai-kör felolvasó ülése.** Fényes irodalmi estéje volt ma a Csokonai-körnek, olyan magas színvonalu felolvasó ülést tartott, amely fővárosi irodalmi testületeknek is diszére vált volna. A műsört Mitrovics Gyulának, a ref. kollégium bölcsészettanárának igazán mélyen járó és mégis rendkívül élvezetes előadása vezette be, amelyben az esztetikai közönség kérdését fejtegette és amelyben főképp azt magyarázta, hogy a műalkotásnak és a művészeti élvezetnek tulajdonképp közös forrásai vannak a lelki világban. Nagy hatást tett előadásának az a része, amelyben a művész és közönség közötti szellemi elválásnak, szakadásnak a veszedelmes következményeit mutatta be. Az előadás komoly elméleti tartalma mellett is teljesen lekötötte a közönség figyelmét, a mely élénk tetszéssel jutalmazta a felolvasást. Szívesen hallgatta a közönség Szathmáry Zoltánnak, a debreceni életből vett, színesen megírt rövid történetét is, amellyel a szerző bebizonyította, hogy az elbeszélő és leíró tollat élénken tudja forgatni. De a felolvasó ülést jelentőssé, a helyi korlátokon túl terjedővé Debrecen két országos nevű költőjének a fellépése tette. Oláh Gábor néhány oly szép, oly kivételes értékű költeményt olvasott fel, amelyek az ő költő tehetségét teljes ragyogásában mutatták és melyek közzül egy-kettő hivatva van, hogy a magyar költészet kincsés házában foglaljon helyet. Az a lírai költeménye, melyet „Vesztett csaták“ címen olvasott fel és a melyben édes hangjának állít fel el nem muló emlékoszlopot, Petőfi hasonló tárgyú költeményeihez nemcsak élénk tetszést keltett, hanem megindítóan mély hatást. — Nem kisebb elismeréssel fogadta a közönség az ő szívéhez nőtt kedveltjét, Szávay Gyulát, aki főképp egy szimbolikus költeményével, *Tul a Rézhegyeken* keltett nagy hatást és aki főképp *Epilog* című költeményével még inkább elragadta a közönséget; ebben egy nagy hőst dicsőített, akiben mindenki megindulva ismert reá a halállal már hetek óta vivődő Görgeire. — A Royal termét különben a kellemetlen idő ellenére zsufolásig megtöltötte a közönség, a mely nagy figyelemmel, a költői előadásokat mondhatni áhitattal hallgatta végig. — A fölolvassó ülést barátságos összejövetel követte, amelyen a Csokonai-kör vezetői vettek részt Géresi Kálmán elnök vezetés alatt.

— **A vasbeton építkezés.** A Magyar Mérnök és Építész Egylet Debreceni Osztálya f. hó 25-én előadó gyűlést tartott, melyn Siposs Dezső, az osztály első volt titkára tartott értékes előadást a „Vasbeton építésről“. Elsősorban ismertette a vasbeton történeti fejlődését. Ismertette a vasbeton elterjedésének látható és belső indító okait. Nagy részletességgel terjeszkedett ki a beton alapanyagainak szükséges keverési arányaira és azok kísérleti megállapítására, melynek meghatározását a feltételeknek megfelelő beton előállítása céljából okvetlenül szükségesnek tartja. A további előadások megérthetősére pedig ismertette a szilárdságtan alap elemeit alkalmazva speciálisan a vasbeton konstrukciók két fontos anyagára a vasra és betonra. Az előadáson igen szép számu válogatott közönség volt jelen. Közéletünk szereplő alakjainak színe-javát látuk; de részt vettek az építő ipar vezető emberei is. Az előadót, mely tudományos színvonalon tartott, mind végig, a hallgató közönség zajosan megélezte. Előadás után a jelen voltak nagy része közvacsorára ment az „Angol királynő“ fehér termébe, hol Aczél Géza, az osztály érdemes elnöke fejezte ki köszönetét az előadónak tartalmas és a modern építkezést tekintve, értékes előadásáért.

— **Sikkasztó postafőtiszt.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Bató István fővárosi postafőtiszt 3000 korona elsikkasztása után Budapestről eltűnt. A rendőrség azt hitte, Székesfehérvárra szökött. De az ottani rendőrség csupán azt állapította meg, hogy az ottani bankoknál nagyobb betétei vannak, melyek az elsikkasztott összegeket túlhaladják. Bató vőlegény volt. Az est folyamán barátai levelet kaptak tőle, melyben azt írja, hogy öngyilkos lesz.

— **A szocialisták és a tömegsztrájk.** Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a szociáldemokrata párt holnapi kongresszusa előreláthatólag nem fog határozni a tömegsztrájk megtartása dolgában. Csupán azt fogják kimondani, ha a pártvezetőség más kimentő utat nem talál, döntő fegyverül használhatja azt. A kormány sztrájk esetén semmiféle energikusabb lépést nem szándékozik tenni. De ha az első kő elrepül, vagy ablaktábla törik, az erőszak meggátolása végett a legnagyobb erőfeszítést használja a rendfentartására s nemcsak a karhatalmat, rendőrséget, katonaságot veszi igénybe, de a vezetőket is le fogja tartóztatni. Ugy látszik különben, hogy a szocialisták tegnap óta taktikát változtattak, mert a lefolyt gyűlések nyugalmasan, csöndben értek véget s mint a hatósági biztosok a főkapitányoknak jelentették, támadó kiáltások sem Tisza, sem Lukács nevének említése alkalmával nem hallatszottak.

— **Cholnoky a csütörtöki felolvasó estén.** A csütörtöki fölolvassó esték rendezősége, hogy a fölolvassó esték ciklusa husvétra befejezhető legyen, kénytelen volt a második ciklus első estéjét a vig-esték közé helyezni be s így a csütörtöki vig-est helyett felolvasó-estét tart; a vig-estét pedig február hó 4-ére, kedden délutánra tette át. Miután pedig ezen fölolvassó este iránt az érdeklődés óriási, kénytelen volt a fölolvassó-estét a róm. kath. főgimnáziumból a Bika-szálloda dísztermébe tenni át. Hogy az érdeklődés ilv váratlanul nagy, oka az a pazarul fényes műsor, melyet a rendezőség ezt este összeállított. Ugyanis szabad-előadást tart Cholnoky Jenő, a világhírű utazó, a magy. kir. földraizai társaság alelnöke, ki amerikai utjáról tart egy rendkívül érdekes előadást vetített képekkel. Cholnoky előadásának varázsa, tudásának hite, nevének vonzereje oly ismert, hogy nem szorul reklámra. Az ő neve egymagában elég reklám. Aki hallotta őt tavaly, midőn Tripoliszról beszélt, az bizonyosan sietni fog őt meghallgatni most is. De azonkívül részt vesznek még e fölolvassó estén oly közönséget s elismerésben álló művészek és írók is, mint Szűts Margit urleány, ki az „Ékszer“ című gyönyörű költeményt fogja elszavalni. Frischfeld Frigyesné urnő bájos énekszámokkal szerepel ez estén, Füredy Sándor, a külföldön is oly nagy föltűnést keltett kiváló művész hegedűn ad elő egy remek zeneművet; míg dr. Láng Sándorné urnő, Pávay Boriska s Constance Perdrieaut urleányok pár, elragadóan szép ének-hármas adna elő a dr. Láng Sándor művészi zongorakisérete mellett. Az est egyik legfényesebb s kimagasló száma lesz a Szávay Gyula előadása, ki szintén amerikai utjáról fog beszélni. Nem száraz uteljárás lesz az, vagy szürke utinapló fölolvassó, de él-ményeinek vidám, kedélyes előadása, melyben gyöngyözik a humor, ragyog a derű; oly élvezetes lesz e fölolvassó-est, aminőben ritkán volt még része közönségünknek! A rendezőség figyelmezteti a csütörtöki fölolvassó-esték bérlőit, hogy jegyeik ez estére is érvényesek s kéretnek, miszerint Antalfy könyvkereskedésében jegyeiket mielőbb átvenni méltóztatassanak. Ezen bérlői pótiégek teljesen díjtalanok. Különben ezen fölolvassó-estre, mely csütörtökön délután 5 órakor tartatik meg a Bika-szálloda dísztermében, hétfőn reggeltől kezdve adatnak ki a jegyek (a szokott vig-esti áron) az Antalfy-féle könyvkereskedésben.

— **Gyermek-kabaret.** A Royal-orfeum holnap vasárnap délután gyermek-kabaretet rendez, következő helyárrakkal. Üllőhely 1 korona, gyermekjegy 60 fillér, állóhely 40 fillér.

— **Ajánlat fölbontás.** Tudvalevő, hogy a tanács a már lakhatatlan gyepmesteri lakos újra építésére pályázatot hirdetett. A pályázatra egy ajánlat érkezett be, amelyet ma bontottak föl és e szerint a pályázó Biczó Gyula, aki az 1720 korona kikiáltási árból tíz százalékot enged.

— **A parochiális körök.** A parochiális körök szervezése a tiszántúli kerület nagyobb gyülekezeteiben napirenden van. Debreczenben dr. Baltazár Dezső püspök január 22-én délutánra hívta össze körének szervező gyűlését, melyen a Péterfiakör presbiteri egyházközségi közgyűlési tagjai s több a püspök ur által felszólított buzgó egyháztag vett részt. A hangulat kedvezőnek látszott, nagy figyelemmel hallgatták meg a főtiszt. püspök előterjesztését, amint az ügy történetét röviden ismertette mostani stádiumáig, mikor a kerületi végzés értelmében a szervezkedésnek szükségképpen meg kell történnie. Buzdított, hogy ne csak a tömegekre, hanem az egyénekre is igyekezzünk hatni, őket lelkes egyháztagokká alakítani át. Figyelemre méltó eszméket vetett még fel dr. Ferenczy Gyula és Somogyi Pál, mely után egy szűkebbkörű bizottság küldetett ki, hogy az a parochiális-kör szabályzatát a neki meghagyott jogkörben s a viszonyokhoz alkalmazkodva készítse el, ossza fel a bizottság tagjai között lelki felügyelet céljából a kör összes családait, tegyen javaslatot jegyzőre, pénztárnokra, továbbá az elhagyott szegények, árvák gondozására, ifjúsági s más egyesületek alakítására stb. vonatkozólag. E parochiális-kör szervezése annyival fontosabb, mert ennek területébe esik bele a kollégium s így a theologus ifjúság tulajdonképeni mintaiskolájává is lehet. Parochiális szervező gyűlést tartott még Dicsőfi József lelkész és tartanak a többi debreczeni lelkészek egymásután.

— **Menyasszonyok, vőlegények.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalnál az elmúlt hét folyamán a következő eljegyzéseket jelentették be: Hoffmann László—Szilágyi Ilona, Bene Imre—Nemes Anna, Szikszai András—Szekeres Eszter, Krecz Sándor—Tóth Mária, Barts Lajos—Dobos Julia, Csombordi Lajos—Berecz Mária, Fazekas Gábor—Borbély Eszter, Frigyesi Jakab—Sarkadi Reine, Reichmann Lipót—Marmelstein Záli, Oláh Bálint—Dávid Piroška, Duczák János—Purgye Ilona, Kabai József—Szekeres Juliánna, Bécsi Ferenc—Csincser Juliánna, Vida Szabó Márton—Veres Zsuzsanna, Szilágyi Mihály—Vincze Zsuzsanna, Kiss Gyula—Nagy Erzsébet.

— **A Kereskedő Ifjak Társulata** február 8-án szombaton a „Bika” szálloda dísztermében rendezte a szokásos kedélyes táncestélyét; a 300 tagu mulatni vágyó rendezőség a napokban küldi szét a meghívókat. A nagy érdeklődés, mely ezen mulatság iránt ez ideig is nyilvánult, biztosítja a fényes sikert.

— **Utépítés a Pável-fürdőhöz.** Máramaros vármegye alispánja a Pável gyógyfürdőhöz vezető ut kiépítésére ajánlati versenytárgyalást hirdet. Pályázatok 1913. február 18-ig adhatók be. Az erre vonatkozó hirdetés nevezett hatóság által a debreceni kereskedelmi és iparkamarának is megküldetvén, a hirdetmény itt is betekinthező.

— **Házasságkötések.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban az elmúlt hét folyamán a következő házasságokat kötötték: Schwartz Mór—Gottlieb Jolán, Bokor István—Bagossi Juliánna, Mészáros István—Papp Erzsébet, Lécz Imre—Nagy Zsófia, Szabó Károly—Szabó Ágnes, Veréb Lajos—Silye Zsófia, Dr. Lorenczy Arthur—Mándi Ilona, Tisza Lajos—Józsa Zsuzsanna, Gebel Antal—Csellák Eszter.

— **A debreceni jótékony nőegylet** holnap vasárnap tartja idei zsurját, melynek programján előkelő számok keretében lépnek fel: Liszt Nándika, Geiger Hilda, Luby Magda (Szatmár), Virág-balletet lejtik: Csanak Mariska, Dicsőfi Marianne, Kolbenhayer Margit, Kovássy Eszter, Körössy Margit, Madarász Alice, Rickl Juliska Rátonyi Ella, Szalay Gizzi, Szele Paula, Than Ilonka és Than Mandi. Énekelnek: Császár Mária, Constance Perdrieux, Farkas Imre (Budapest) felolvas. Kujlét énekel Gyarmati Miklós és Kiss Béla zenekara játszik. A műsor 8 órakor este kezdődik, utána pedig tánc lesz.

— **Meggyilkolt és kirabolt földmives.** Malackáról táviratozzák: Bécsből igyekezett hazafelé Egyházhelyre Ruzsa földmives, akinél mintegy kétezer korona készpénz volt, melyet szénáért és burgonyáért kapott. A földmives kocsijával megállt Magyarfalván, amely három órányira van Egyházhelytől, megitta a lovait, azután megvacsorázott egy ottani kocsmában. — Vacsora közben beszédbe elegedett több ismeretlen emberrel, akiknek elbeszélte, hogy milyen sok szép pénzt visz ő haza Bécsből. Tizenegy óra felé felkészülődött és újra utnak indult. Az országuton megtámadták, a pénzt elrabolták és agyonlőtték. Az ismeretlen tettesek a lovakat is agyonlőtték, a kocsit felfordítva az árokba döntötték és Ruzsát a kocsis alá tették. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Betérés a tyuktrecebe.** Cs. M. Péterfia-utca 30. sz. alatti lakos panaszt tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, ki az udvarba belépődva betört a lakattal elzárt tyuktrecebe és onnan 2 darab tyukot és 2 kappant ellojt ott. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

— **Ellopott pokróc.** B. Nagy András kocsis amiatt tett feljelentést a rendőrségen, hogy e hó 24-én este 5—6 óra között, míg ő egy üzletben levásárolni volt, ismeretlen tettes a lovára terített 6 korona értékű pokróczot ellopta. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

— **Népesedés.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalnál az elmúlt hét folyamán 59 születést 6 halvaszületést és 31 halálesetet jelentettek be. A természetes szaporodás tehát 28 személy.

— **Csaló cseléd.** K. H.-né Kandia-utca 15. sz. alatti lakos panaszt tett a rendőrségen Jakab Erzsébet, cseléd ellen, aki tőle a gazdája nevében, annak tudta és beleegyezése nélkül 5 koronát kicsalt azzal megszökött. A rendőrség a furfangos cselédet keresi.

— **Pulykalopás.** R. L. Széchenyi-utca 32. sz. alatti lakos panaszt tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, ki e hó 23-án este udvarából egy darab pulykát 10 korona értékben elloptott.

— **Elemelt tyukok.** M. L. Csokonai-u. 9. sz. alatti lakos panaszt tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, ki az elmúlt éj folyamán ketrecéből 4 darab tyukot elloptott. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

— **Dr. Katona Mihály** sárospataki homeopata orvos ismét rendel Debreczenben, f. hó 31-én pénteken egész nap és február hó 1-én szombat d. e. 11 óráig, Darabos-u. 55. sz. alatt, ahol különösen a tüdő- és gyomor-bajosok számosan látogatják a sikeres gyógyításairól híres orvost.

— **Halálozások.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalnál a tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Szilágyi Gábor ref. 12 hónapos, Szabó György ref. 51 éves, Kiss Ferenc ref. 32 éves.

— **Téli keztyűk,** teveszőr mellények és harisnyák, vadász sapkák és lábszárvédők valódi Jäger-féle alsó ruhák Frank Testvéreknél az új megyeháza mellett. Telefon 749.

— **Ha csukamájolajról** esik szó, csak a Zoltán-féle kell gondolni, mert ez nem emulsió, tehát nincs gyanták és glicerinnel keverve, — hanem a legtisztább valódi csukamájolaj s így könnyű emészthetősége miatt rendkívül kedvelt úgy az orvosok, mint a közönség körében. A Zoltán-féle csukamájolaj kapható minden gyógyszerárban, üvege 2 korona.

Asszonyoknak.

Párisi hölgyek fényűzése.

Csak annyi hó esett a párisi háztetőkre, amennyi egy karácsony-hangulatra elég. A hangulat, mint Párisban minden, divatalakban helyezkedik el a tova suhanó, libbenő asszonyalakokon. Puha vállakra felkuszta a prémekek, amelyek színesen tarkázza. Szinte feldisztik az utcát. Az öltözködésben kacéran öleli körül a fantázia a stílust és a fényűzés felé csábítja szép szeliden. A mai demokratikus világban különben a fényűzés nem botlik meg a palotaküszöbön, hanem kilép raita, végig sétál az utcán, belevegyül a nagy tömegbe, szóval demokratizálódik maga is.

Igy azután nem csoda, ha az utca úgy fest fehér-feketekockás ruhájú asszonyaival, mint valami óriási sakktabla, vagy mint egy kínai türelemjáték színes lapja, amelyen fantasztikus csoportokban járnak a zöldruhás asszonyalakok négylevelű löheres himzéses szövetekben. A ruhák szabása nem határozott. XIV. Lajos stílusába hajlik, a másik a direktorium lendületes vonalai felé, a harmadik a restauráció korából veszi impresszióit, a negyedik tanagrafigurához hasonlatos.

A fényűzés annyira általános, hogy még a nagyon is másodrendű színházak olcsóbb helyein is ott pompázik a himzett brokát, a préselt selyem, a drága régi csipke.

A párisi asszony életét talán egy kis, vagy mondjuk őszintén, nagyrészen a toalettválogatás tölti ki. Most aztán, amikor a divat annyira sokoldalú és mindent felölelő, igazán nem okoz nehézséget az egyéniséghez illő toalet kiválasztása. Élénk keleti-színek, fűzöld, téglavörös, viola árnyalatok tarkállanak az asszonyruhákban, amelyeknek színkeverékeit még Nagy Károly leánvai is megirigyelnék.

Ami a prémekek illeti, ezek szörmém is találkozót adott egymásnak a fantázia és az izlés. Ezuttal a rókák ellen fordult a végzet, mert a rókaprémek ugyancsak divatba jöttek. Fehér róka, ezüst róka, barna és sárga róka, szitkaróka, japán és közönséges La Fontaine-féle parabola róka most boa- és muffalakban díszíti a párisi hölgyet. A prémekek sokszor kétoldalúak. Ha esik, hermelmuszgelyes vakondok bundában jelenik meg a kecses mondaine a boulevardon, ha kisült a nap, egyszerűn kifordítja és cobolyszegélyes hermelmuskabátban pompázik tovább.

A téli szezon egyik legfontosabb darabja a muff. A sokoldalú ruhadarab, amely kézműlegítő, zseb, pénztárca, puderdoboz és tükkör egyszerre, e sokoldalúságánál fogva óriási méretűvé duzzadt. Guirlandok, csokrok és ércskarikák szegélyezik, sőt az egyik szinpadistennő még lófarkat is aggatott rá.

A cipődivat is elég szeszélyes. Egy kevére rokonságba kerültek ugyan a jó Kneipp páter szandáljaival, ám mégis a régi Clunypéle modellek után készülnek még mindig, csupán a matériájuk újszerű egy kicsit. Elegáns dolog a fehér damasztcipő, amelyet virághímzés fut körül és a csattok, gombok similibiliánsból készülnek. Egy ilyen lábacskát bizonyára elcsavarná még a mesebeli herceg fejét is.

A párisi bokán kezdi vizsgálni a nőt és innen indul a szakértői vizsgálódásra tovább. A cipő után tehát a harisnya következik, amelynek élénk és égető színei a ruhával összehangolódnak. Ezek a harisnyák magasan térd fölé szöknek és mint a színházi trikók, szorosan simulnak az idomok köré. Kedvelt harisnyaanyag a selyemmuszlin, amelyet minden párisi hölgy akceptál.

Francia fogalmak szerint a nő már akkor is készen van, ha cipő és kalap van rajta.

Érthető tel...
nája. Az e...
hölgyet a...
kalaptüvel...
tett az ar...
ha csak a...
Ezt a tény...
náta és m...
pot. Ez eg...
disz közö...
háttérüel...
tűszurások

„Meg

hogyan a A...
mol-sziva...
ható és é...
írja Bud...
naulaub 3...
Az A...
Főle a...
Budapest...
natra pró

Egy r

Magyar v...
politik

A bi...
rai soha...
csendes...
lőtte kör...
niszteriu...
folytatni...
következ...
megtörté...
miniszter...
egy bizor...
jai lakos...
mikor jö...
ez idő sz...
kevény...
gál, az I...
pedig ere...
Weisz E...
felett Au...
miniszter...
Weisz E...
tonai sz...
sen új h...
delkezik...
meddig...
ban, me...
hogyan j...
lyes han...
magyar...
szökevé...
Az

1903...
község...
születés...
utlevele...
ki is áll...
rikába e...
magáról...
állítás...
mig vég...
az Egy...
esztend...
magyar...
lebbval...
mert ar...
tának h...
„Nach...
Hár...
jelentke...
előtt és...
polgár...
Weisz...
pott utl

DR. KUTHI SÁNDOR
ügyvéd irodáját
CSAPÓ-UTCZA 26. SZ.
(dr. Bruckner-ház)
alatt megnyitotta.
Telefon: 955. sz.

Érthető tehát, ha akalakérdés a toalettkorona. Az egy cseppet sem hozta ki a párisi hölgyet a sodrából, ha véletlenül kiszurta a kalaptüvel a szemét, vagy alapos sebeket ejtett az arcán, de mindjárt ájulás körvékezte, ha csak a legkisebb sérülés esett a frizuráján. Ezt a tényt egy élelmes kereskedő ki is használta és megkonstruálta a villámhárító kalapot. Ez egy afféle átmenet a kalap és a hajdisz között. Alsókalap, amely a felsőkalap hátteréül szolgál és emellett felfogja a kalaptüszurásokat.

„Meg vagyok győződve,

hogy az Astmol asthmol-por, valamint az Astmol-szivarka megbecsülhetetlennek mondható és én legmelegebben ajánlhatom.” Ezt írja Budinsky József ur, Linz a. D., Donaulaub 34.

Az Astmol-por és szivarka ára 3 K. Főle rakat: Török József gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12., mely kívánatra próbára ingyenmintákat is küld.

Egy magyar fiu kálváriája.

Magyar vagy amerikai állampolgár? — Külpolitikai bonyodalom a sorozás miatt.

A biharmegyei Kismarja község polgárai soha sem gondoltak arra, hogy az ő csendes kis községük vagy annak egy szülötte körül is valaha még európai külügyminiszteriumok fognak szigorú levélváltást folytatni, amelynek talán még komolyabb következményei is lesznek. Pedig az eset megtörtént. Az amerikai és a bécsi külügyminiszteriumok az iránt érdeklődik, hogy egy bizonyos Weisz Endre nevezetű kismarjai lakos mikor vándorolt ki Amerikába és mikor jött vissza Magyarországra. Mert ez idő szerint Weisz Endre mint katonaszökevény a bécsi 37-ik gyalogezredben szolgál, az Egyesült-Államok külügyminisztere pedig erélyes átiratban jelentette ki, hogy Weisz Endre már amerikai állampolgár, aki felett Ausztria-Magyarország már nem rendelkezik az iránt érdeklődnek, hogy Weisz Endrét bocsássa el a tényleges katonai szolgálatból, hogy ismét visszatérhesen új hazájába, Amerikába. A mi külügydelkezik és ezért kéri a monarchiát, hogy meddig tartózkodott Weisz Endre Amerikában, mert csak úgy tudják megállapítani, hogy jogosan követeli-e Amerika olyan erélyes hangon Weisz Endrét vagy pedig még magyar állampolgár és mint ilyen katonaszökevény.

Az eset részleteiben a következő:

Ki Amerikába.

1905. július 20-án megjelent Kismarja községben Weisz Endre 17 éves kismarjai születésű fiatalember, aki Amerikába szóló utlevelét kért. Az utlevelét egy esztendőre ki is állították Weisz Endrének, aki Amerikába elutazott és többé nem adott életjelt magáról. Két esztendőn keresztül különböző állásokban volt alkalmazva Weisz Endre, míg végre 1907 szeptember 10-én belépett az Egyesült Államok hadseregébe. Három esztendőn keresztül szolgált Weisz Endre magyar fiu létére Amerika zászlóit és felelősi nagyon meg lehetek vele elégedve, mert amint az angol külügyminiszter átiratának hivatalos német másolata mondja „Nach 3 Jahren in Ehren entlassen.”

Három évi katonaság után Weisz Endre jelentkezett az amerikai polgári hivatalok előtt és kijelentette, hogy amerikai állampolgár akar lenni. Egy dolgról azonban Weisz Endre megfeledezett. Idehaza kapott utlevelét nem hosszabbította meg, sem-

miféle életjelt nem adott magáról, úgy, hogy idehaza katonaszökevénynek tartották. Ez a feledékenység okozta a vesztét.

Itthon, mint katonaszökevényt elfogják.

Pár nap választotta el csak Weisz Endrét attól, hogy amerikai állampolgárnak felesküdjék, mikor táviratot kapott, hogy Kismarján lakó édesanyja beteg, jöjjön haza meglátogatni. Weisz Endre azonnal hajóra ült és mit sem sejtve arról, mik várják idehaza, megérkezett Kismarjára. Alig időzött pár napot édesanyjánál, midőn megjelent a község jegyzője és mint katonaszökevényt letartóztatta és csendőrökkel bekísértette Nagyváradra. Itt tudtul adták neki, hogy miután utlevele csak egy évre szól és azt meg nem hosszabbította és az első osztályú sorozáson nem jelent meg, a hatóságok katonaszökevénynek nyilvánították és köröző levelet adtak ki ellene. Nem használt semmit az az ellenvetése, hogy ő már amerikai állampolgár, a katonai hatóság Bécsben államászó ezredéhez szállította, ahol mint katonaszökevény tényleges szolgálatát megkezdte.

Morális kötelesség.

Alig szolgált néhány hónapot Weisz Endre a bécsi ezredben, midőn az amerikai külügyminisztertől erélyes hangú átirat érkezett gróf Aehrenthal külügyminiszterhez, amelyben tiltakozik az ellen, hogy Weisz Endrét mint katonaszökevényt elfogták. — Felsorolja az amerikai külügyminiszter, hogy Weisz Endre három évet szolgált a csillagos lobogó alatt, hogy csak pár nap választotta el attól, hogy tényleges állampolgár legyen és határozottan kijelentette, hogy állandóan Amerikában akar maradni. A külügyminiszter így fejezi be átiratát: „Véleményünk az, hogy Ausztria-Magyarországnak ha nem is jogi, de morális kötelessége Weisz Endrét szabadon bocsátani, hogy nálunk, Amerikában mint állampolgár letelepedhessen.”

Weisz Endrét kihallgatják.

Az átirat után Bécsben Weisz Endrét kihallgatták, aki mindenben megerősítette az átiratot. Kijelentette, hogy három éven át szolgált Amerikában és egyetlen vágya, hogy amerikai állampolgár lehessen és sohasem akar Magyarországon letelepedni. A kihallgatás után Aehrenthal gróf átküldte az iratokat Hazai Samu honvédelmi miniszterhez, aki az iratokat leküldte Bihar megye alispánjához, hogy pontosan állapítsa meg, hogy mikor vándorolt ki Weisz Endre Amerikába és mikor tért vissza Magyarországra. Tegnap érkezett meg a bihari alispánhoz Kelemen József szalárdi főszolgabíró hivatalos jelentése, amely szerint Weisz Endre 1905 július 28-án távozott el Kismariáról és 1910 októberében tért vissza, amikor is mint katonaszökevényt elfogták.

Az aktacsomó most visszavándorol a monarchia külügyminiszteriumába, ahol még csak most fogják eldönteni, hogy mi Ausztria-Magyarország „morális” kötelessége és ehhez képest Weisz Endre vagy hamar áthajózzhat a tengeren és mint független amerikai állampolgár fog élni, vagy pedig minden morális kötelesség ellenére sokáig fogja még enni nehéz katonarabságban a császár kenyerét.

A „Crème Simon” a meghasadt bőrre, a kezekre és a megrepedezett ajkakra bámulatos hatással bír. Egy pár óra alatt a szeplőket, arcvörösséget, bőrhámot mintha varázskezek tüntetnek el. Sőt még a zsenge gyermekbőrnek is hasznos. A „Crème Simon” az arczőrzetet is hathatósan megsemmisíti.

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajeknél, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható érvényvesztés nélkül minden gyógyszertárban.

SCHULTES AGOST

Szinye-Lipóci Salvatorforrás-válalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 3.

Csukamájolaj helyett.

Mily sok gyermeket kényszerítenek a csukamájolaj szedésére! A szülők bizonyára csak jót akarnak, de a gyermekek hálásak lesznek irántuk, ha Scott-féle Emulsiót szedhetnek csukamájolaj helyett. Mert ebben a készítményben a csukamájolaj szaga és íze nem érezhető s a gyermekeknek a sűrű keverék legtöbbszörre annyira ízlik, hogy az üveg láttára ujjongani és kapkodni kezdenek.

A Scott-féle Emulsió hatása — amint a tapasztalat megmutatta — gyakran meglepő, úgy hogy a gyenge gyermekek egykoru pajtásaikat úgy teszi, mint szellemi képességek tekintetében gyakran túlszárnyalják. De mindig csak valódi Scott-féle Emulsió, sohasem utánzat!

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógytárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne, G. m. b. H. címére Wien, VII., akkor egy gyógytár utján próbaadagot küldünk.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A VÁSOTT FIU.

A múlt év októberében Monoki Károly Hadházi-ut 4. szám alatt lakó kereskedő megdöbbenve vette észre, hogy 300 koronája melyet egyik váltójának rendezésére szánt eltűnt szekrényéről. Az esetet bejelentette a rendőrségen is, hol a vizsgálat folyamatba tetetett s csakhamar meglepő eredményre is vezetett. Kitiűnt ugyanis, hogy a pénz a kereskedő hasonnevű fia csente le és három büntársával megosztózott azon. Ezek egyike Tun Sándor 15 éves lakatos tanonc tolvajkulcsot csinált, míg a másik két cimborá Deli István 20 éves rovott multu csavargó és ifj. Cseke József 15 éves suhanc a pénz elköltésében segédkeztek a vásott fiunak, aki megkeserítette szülei életét.

— Négy gyermekem van — mondta a mai tárgyaláson a javithatalan gyermek anyja — ez a legkisebbik. Evvel nem bírok, bár a többi gyermekeim becsületes, jóra való emberek. Ez elzüllött közülök. Szófagadatlán, csavargó, akinek nem ez az első büne. Kicsi kora óta kérem, vigyék a javító intézetbe. Hiába!

Ezuttal azonban a törvényszék teljesítette az anya kérését s a 14 éves Monoki Károlyt javító nevelésre Kassára internálta, míg társai közül Tim Sándort 15 napi fogásra, Deli Istvánt 4 havi börtönre és Cseke Józsefet dorgálásra ítélte a bíróság. Az ítélet jogerős.

Bűnügyi főtárgyalások. A debreceni kir. törvényszék, mint büntető bíróság előtt a jövő hét folyamán a következő főtárgyalások vannak napirendre tűzve: Január 27-én: Ugrai László súlyos testisértés büntette, Hóváth Kálmán súlyos testisértés büntette, Szabó Bálint és neje lopás büntette. Január hó 28-án: Benedek László és Hannel Roland magánokirat hamisítás és uzsora vétség. — Január 29-én: Ifj. Szilágyi János lopás büntette, Ifj. Szilágyi István súlyos testisértés büntette, Sajtos Nyikita György lopás büntette, Szabó Lajos gondatlanságból okozott súlyos testisértés büntette. Január 30-án: Szilágyi Gábor több rendbeli csalás büntette. Február 1-én: Kuncz Ferenc csalás büntette, Simon Lajos hivatalból üldözendő rágalmaszás vétsége.

Gyönyörű,

szép Girardi-formájú kemény kalapok érkeztek (darabja 10 korona.)

Lengyel utóda Frank Imre uri divatüzletébe, a Dreher mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.	
Magyar hitel	813.50
Osztály hitel	624.50
4 százalékos koronajáradék	84.5
Államvonal	707.50
Jóhiszlóbank	427.50
Kimamurányi	718.—
Salgótarjáni	740.50
Köszöri vasút	689.—
Irányzat:	
Magánleszámitolási kamatláb:	
Bécs 5 1/2 %, Berlin 4 1/4 %, London 4 3/4 %.	
Budapesti gabonátőzsde.	
Svára E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	
Buna áprilisra	11.82
októberre	12.21
1913. szept.	12.23
Rosa áprilisra	10.19
októberre	9.77
Zab áprilisra	10.76
októberre	8.92
Tengeri 1913. év május	7.70
júliusra	7.90
Készárú ártartó.	

Cégváltozások a debreceni törvényszék területén

I. Egyéni cégek.

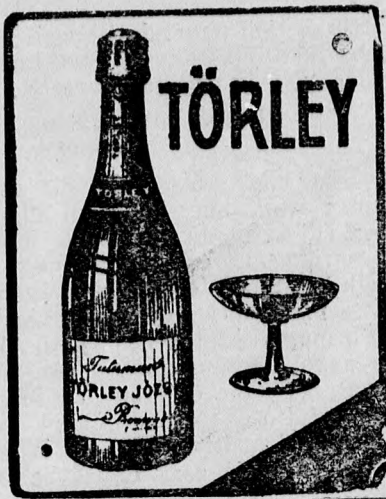
Weisz tüzfakereskedése, Weisz Hermann debreceni tüzfakereskedő bejegyeztetett.
Hirschl Áron püspökladányi szabó bejegyeztetett.

II. Társas cégek.

Weisz és Wogel megszűnt.
Balmazújvárosi Takarékpénztár részvénytársaság. A régi Balmazújvárosi Takarékpénztár részvénytársaság cég törlesztéssel egyidejűleg fenti új cégszöveg bejegyeztetett.
Bankegyesület R részvénytársaság. Az alaptőke 1,500,000 koronára emeltetett.
Hajduböszörményi cseréngyár részvénytársaság felszámoló bizottsága. A régi cégszöveg törlése és az igazgatóság törlése mellett ez új cég és Somossy Béla, dr. Ujvárosi Szabó Lajos és Sívágó Sándor felszámoló bejegyeztettek.
Debreceni Mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság. Kenyeres Károly igazgatósági tag töröltetett.
Általános Forgalmi Bank részvénytársaság. Hajdu Imre igazgatósági tag töröltetett.
Fülöp és társa megszűnt.

Ingatlanok forgalma.

Pete Ferenc és neje Halász Juliánna veszik Szabó Sándor és neje Radácsi Erzsébet-től felsőjztsai ingatlanát 780 koronáért.
Deák Imre és neje Baranyi Juliánna veszik Farkas András és neje Kulcsár Juliánna-tól felsőjztsai ingatlanát 1600 koronáért.
Kovács Imre és neje Bene Mária veszik Budai András-tól egyeki házastelkét 770 koronáért.
Kozák Lajos és neje Agárdi Zsófia veszik dr. Kiss Jenő és özv. Peck Andrásné-től sámsoni ingatlanát 1400 koronáért.
Szabó Sándor és neje Váradi Mária veszik Váradi Juliánna-tól alsójztsai ingatlanát 300 koronáért.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

A Debreczeni Agrárbank m. sz. váltsága és a rossz pénzügyi helyzet miatt tudvalevően csödbe jutottam. Azonban hivatkozva több évtizedes iparosi multamra, mely idő alatt a közönséget becsülettel szolgáltam, van szerencsém közölni, hogy önlibámom kívül történt szerencsétlen bukásom nem jelenti egyben jóhírű iparüzletem bukását is, mert azt fiam ifj. Losonczy János tovább fogja vezetni, igyekezvén mindenkinek megelégedését megnyerni, bizalmát kiérdemelni.

Ami engem illet, amíg két karom bírja, dolgozni fogok tovább. Ha sorsom le is vetett, nem csüggedek, mert tudom, hogy emelt ível járhatok polgártársaim között és senkinek sem kell szégyelnie magát miattam, hiszen ha nevemet el is veszítettem, de becsületemet megőriztem.

Debreczen, 1913 január 24-én.

LOSONCZY JÁNOS.

Nyilatkozat.

Cégem ellen huzamosabb idő óta kelletlen emberek a fizetéseketelenség hírére nagy előszeretettel terjesztik.

Ezen jellemetlen emberekkel szemben már egyezben a törvény oltalmát is kértem, de sikertelenül, mert az ilyen becsülettölvajok lelen törvényeink nem adnak védelmet. Én fizetési kötelezettségeimnek, ugy a multban, mint a jelenben, a legszigorubb kereskedői pontossággal teszlek eleget s minden módomban meg van arra, hogy ennek a jövőben is meg fogok felelni.

Az ily álhíreket közlő s a sötétségben bujkáló alávaló emberek ellen nincs más módomban mint, hogy a nagy nyilvánosság színe elé menekülök és nyilvánosan kihirdetem, jelentkezzen azon ember, vagy cég, akinek a fizetést megtagadtam, vagy még csak halasztást is kértem volna. Nem akarok tovább pikáns csemege lenni a pletykázók ajkán s ismételve meg fogom tenni feljelentésemet a bíróságnál s ha a csirke tolvajok ellen van

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

törvény, kell lenni még bíróságnak, ahol az ily nyomorult rágalmozók is elnyerik jutalmukat.

Debreczen, 1913. január hó 26.

Tisztelettel
KONTSEK KORNÉL,
divatkereskedő.

Debreczeni butorkészítő asztalosok árucsarnok szövetkezete mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

11 968 : TELEFON : 968 11

HUNYADY-UTCZA 17/19. SZ.

Felhívja a t. butorvásárló közönség figyelmét kizárólag kisiparos tagjai által készített hálósobák, ebédloők, uriszobák valamint kárpitozott butorok óriási választékára; össze nem teveszthetők a Debreczenbe Bécsből beimportált olcsó, silány butorokkal. Az intézet butoraiért a legmesszebbmenő garanciát vállal; külön felhívja a n. é. vásárló közönség figyelmét tolnai gyártmányú házilag csomózott szőrmra szőnyegeire, melyekkel 600 családot foglalkoztat s előállítási árban bocsátja forgalomba.

Regény-csarnok.

A cloomberi titok.

Irta: CONAN DOYLE.

Fordította: Szebenvei József.

(Folytatás.)

— En azt hiszem, hogy ezeket nem a véletlen szülte, hanem meg volt kétségtelenül a mély és mindenre kiható okuk. Annak, hogy nem követtem el öngyilkosságot, hogy a harcokban nem öltek meg, noha keresem a halált, nagy és mély okai lehetnek, amit olyan erők idézhetnek elő, amilvet mi még csak elképzelni sem tudunk.

— Egyetlen vigasztalásom volt ebben a kétségbeejtő, szomorú életben, kis és jó feleségem, akinek az esküvő előtt elmondtam a titkomat és ő hajlandó volt megosztani velem a sorsomat. A teher felét leemelte a vállaimról, de ez a teher az ő életét nyomta agyon és szegény lélek velem szenvedett mindvégig.

— Gyermekeinkben is sok örööm volt. Mordaunt tud mindent vagy majdnem mindent. Gabriel előtt igyekeztünk a dolgot titokban tartani, noha azt nem tudtuk előre eltitkolni, hogy valami nincs rendjén a házban.

— Szeretném, ha ezt a leírásomat megmutatná dr. John Easterlingnek, Stanreaban. Egy alkalommal hallotta azt az üldöző hangot. Szomorú tapasztalatom talán bebizonyíthatja előtte, hogy igazat mondtam, mikor ott járt nálam és arra hívtam fel a figyelmét, hogy rengeteg tudás van a világon, ami sohse talál utat innen Angliába.

J. B. Heatherstone.

Cloomber vár, október hava.

Már hajnal felé járt az idő, mikor befejeztem a különös elbeszélés olvasását és a hugom és Mordaunt feszült figyelemmel hallgatták. Az ablakon keresztül már láttuk, hogy

TUBERIN

ÖRKÉNYE

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszaszerezni!

Egy jelentéktelennek látszó meghűlés az összes légzőszervek legkülönfélébb megbetegedését vonhatja maga után. Igyekezzünk idejekorán elejét venni a bajnak, mert a könnyelmű elhanyagolás sokszor végzetessé válhatik. A meghűlésből eredő köhögés, rekedtség, meghűlés, nehézlégzés és a légzőszervek hurutos megbetegedéseinek kitűnően bevált az orvosi előkelőségek által javasolt **TUBERIN** Mindenütt kapható. Egy üveg ára 2 korona 50 fillér egy nagy üveg ára 5 korona. Postán legkésőbb 3 üveg rendelhető meg utánvételrel az egyedüli főraktárból:

Diana-gyógyszertár, Budapest, Károly-körút 5. szám

a csillagok fénye halványodik és szürke fény kezd jelentkezni a keleti ég alján. Az a halász, akinek a jó szimatu kutyája volt, néhány mértföldnyire lakott tőlünk, így hát ideje volt, hogy talpra álljunk. Ott hagván Esztert, hogy mesélje el apánknak a történetet olyan formában, amilyenben eszébe jut, egy kis enivalót tettünk a zsebünkbe és elindultunk kalandos utunkra.

XVI. FEJEZET.

Még mindig sötét volt, mikor elindultunk a bokros mezőkön keresztül és alig találtuk meg az utat. De amint haladtunk, mind világosabb lett, úgy hogy mire Fullarton kunyhójához értünk, a nap már fenn sütött az égen és a levegőben csillogott a tengeri madarak fehér tolla.

Bármilyen korán volt is, Fullarton már talpon volt, mert a wigtowni nép korán kelő és nehéz munkásnép. Elmagyaráztuk neki, hogy mi járatban vagyunk, olyan kevés szóval, amilyen kevéssel csak lehetett és miután megalkudott velünk (melyik skót felelti el az alkuvást jóelőre), egyezett bele, hogy nemcsak a kutyáját adja ide, hanem ő is jön velünk.

Mordaunt, az ügy magántermészete miatt, ettől a kis esettől szívesen elállt volna, de én hangoztattam, hogy seittelünk sincs arról, mi vár ránk és egy ilyen vasmarku, erős halászszer talán nagy szolgálatunkra lehet.

Azonkívül a kutyával sem lesz annyi bajunk, ha a gazdája is ott van, mint ha nincs velünk. Az érveim hatottak és a halász valamint a négy lábú társunk kíséretében elindultunk az eltűntek nyomát keresni.

A kettő között volt valami erős hasonlóság, mert az ember hosszú, vöröses haja és szakállu, pisze orru skót volt, míg a kutya borzas, fésületlen, kócos nagy állat és úgy nézett ki, mint egy eleven mozgó sündisznó.

Az egész uton a cloumberi várhoz menet a gazdája meséket mondott el a kutyájáról és egyes esetekből azt követeltette, hogy a szaglási érzéke valósággal csodaszámba megy. Ilyet ő még kutyában sem látott soha életében. A meséi és történetei azonban most nem érdekelték senkit, mert az én elmémet lefoglalta annak a különös történetnek a hatása, amit olvastam, mielőtt utnak indultunk, míg Mordaunt lázas arccal és csillogó szemekkel ment mellettem és alig lehetett más gondolata, mint az a probléma, aminek a megoldására vállalkoztunk.

Utközben, valahányszor puha homokhoz értünk, mindig keresett a földön nyomokat, hátha meglátta valamit, ami némi utbaigazítást nyújtana az eltűntek után, de az egész partvidéken, egyetlen nyomát sem láttuk embernek, mintha erre felé sohse járt volna senki és kihalt volna még az élet nyoma is. Minden halott, csendes és elhagyott volt.

(Folvt. köv.)

A csődbe jutott Agrárbank szövetkezet törzsbetevői

vasárnap január 26-án délelőtt 10 órakor, a Dreher-sörcsarnok virágtermében:

érdekeik megvédése céljából

értekezletet

tartanak. A tagok szíveskedjenek teljes számban megjelenni.

Több szövetkezeti tag.

Társ kerestetik

szállítási és beraktározási vállalat-hoz, mely fényes jövedelemmel 11 év óta fennáll, 30—40.000 koronával, tőke teljes biztosításával. Leveleket „6000“ jelige alatt

Győri és Nagy hirdetési irodájába,
Budapest, VII., Erzsébet-körut 5.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 34.

**Uraim!
Tanár urak!**

A kollégium közvetlen közelében volna most egy nagyon kedves ház eladó!

A kollégiumhoz 4 percnnyire! A Görbe-utca 7. számú ház, hatalmas nagy telekkel! Most 18 ezer koronáért megkapható! A foglalt az iroda veszi fel!

Téglaépület, cseréppel fedve, a hátsó rész teljesen új. Tégla kerítés az utcára. Van 2 rendbeli két-két szobás lakás, előszoba, konyha, spájz, nagy gazdasági udvar, ser-tésólak, faskamara, gyümölcsös, termő gyümölcsfákkal.

13435—1912. tksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Bank-egyesület r.-t. végrehajthatónak, Nagy József és neje Rivnyák Anna végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében az árverést elrendelte a debreczeni kir. törvényszék területén levő, a debreczeni 7840. sz. tjkben A + 4847/18. hrsz. a. felvett, a végrehajtást szenvedők nevével áló tócskerti ingatlanra 3152 korona ezennel megállapított kikiáltási árban és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1913. évi február hó 3. napján délelőtti 10 órakor** a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen 1427 korona 33 filléren alól eladatni nem fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár 20%-áig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1912 november 21.

Fülöp Károly, s. k., kir. tjegyző.

No lám... Ez a valódi **Jacobi antinicotin** azivarka-hüvely!

Nagybani eladás Adolf és Alexander Jacobi, Wien VIII.

KÖHÖCÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobba

RÉTHY-féle pemetefü czukorkánál!

Vásárlásoknál azou an vigyázzunk és határozot-tan **RÉTHY**-félélet kerjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes da-rabján rajta van a Réthy név.

1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 kor. Mindenütt kapható.

13342, 1912. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tardi Teréznek Piros Sándor elleni tulajdonközös-ség megszüntetése iránti ügyében a végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes árverést a debreczeni kir. törvényszék területén levő, a nyirmártonfalvai 206. sz. betétben A. I. 1194., 1195., 1196., 1197., 1198., 1199., 1200., 1201., 1202/1., 1202/2. hrsz. a. felvett a fent nevezettek nevével álló Halápi zug dőlőbéli ingatlanra 2020 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1913. évi február hó 3-ik napjának délelőtti 11 órakor** Nyirmártonfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -án alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért összeg 20%-áig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a tovább folytatandó árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1912. évi november 20. napján. A kir. tszék, mint tkvi hatóság.

Fülöp Károly s. k., kir. tjegyző.

Gyomorgörcs, kólíka, étvágytalan-ság és általában gyomorbetegségeknél a legkitűnőbb háziszser a

Hollandi

Gyomorcseppek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

30 azig 50 fillér,
azonal minden szó
5 fillér, a legkisebb
szó hirdetés 50 f.

APRÓ HIRDETÉSEK

Vasárnap betűből ezredet minden szó 10 fillér. Apró hirdetések elére fizetendők.

Levelezés

Komoly házasulandók figyelmébe! Férjet keresnek: 28 éves német árva 400.000 vagyoni, 38 éves független gyermektelen özvegy 120.000, 18 éves egyedülálló porosz k. a. 100.000 kor. vagyonnal, továbbá számos vagyonos magyar hölgy, gazdag amerikai és orosz kisasszonyok és sok száz vagyonos hölgy Európa egyéb országai-ból. Komoly érdeklődőknek (ha vagyontalanok is) díjtalan felvilágosítást ad Sehlesinger, Berlin 18.

Felkérem Sz. G. urat, hogy hétfőn délelőtt saját érdekében a jelzett utcán találkozzunk. L. F.

„Debreczeni ur.” Nem csalódtam magabaiti, meglettem azt, akit kerestem. Irataimat csak e hó 28-án kapom kézhez és akkor új otthonra találok. Üdvözlő a „Barna özvegy”.

Vigan töltjük el napjainkat. Fialal leány vágyik uri fii barátságára. Irjanak azok, akik élvezni tudnak „Vig pajtás” jelgére a kiadóhivatalba.

Fialal médikének hűséges barátja lenne vidéki gazdálkodó. Irjanak a kiadóhivatalba „4-szer” jelgérére.

Állást kap

Megbízható embereket felveszünk Piac-utca 49., II-ik udvar, első emeleten.

Fialalabb kereskedőseged, ki a női-, férfi-divat és rövidárakban kellően jártas és jó kirakatrendező, felvétetik Schwarz M. L.-nél, Debreczenben.

Jó lakatos — nőtlen — felvétetik a városi közpörházban. Vizvezetési javításoknál előforduló ólom munkákat értenie kell. Előnyben részesül, kinek fűtő vagy gépkezelő vizsgája van.

Lakás

Fialal pár 2 szobás lakást keres mellékhegységekkel együtt. A 3-39. telefonon tessék leadni címet.

Kis szoba, konyhával, előtte kert. kiadó. Varga-u. 32. sz.

Egy utcai szoba februárra kiadó, Csonka-u. 5. szám alatt.

Több rendbéli lakás kiadó a Piac-utca 77. szám alatt.

Hunyadi-utca 9. szám alatt két utcai szoba előszobával irodahelyiségnek, vagy garcon lakásnak február 1-től kiadó.

Állást keres

Bármilyen irodai munkák elvégzésére ajánlkozom. Cím a kiadóhivatalban.

Szalonban tanult varró nő házakhoz ajánlkozik, bármilyen tarka varrásra. Eötvös-u. 12. szám.

Kifutó fiúnak ajánlkozik tisztességes fii. Bundi-utca 10. sz. Mór Andor.

Takarító nő ur házakhoz ajánlkozik, iroda takarítást is vállalna. Török Bálint-utca 13. sz.

Tisztességes, jól főző szakácsnő február elsejére állást keres. Címe a kiadóhivatalban.

Házak-Telkek

Az Ondódon 24 öl föld olcsóért eladó. Ertekezhetni Iskola-utca 8.

A Nyil-utca 55. számú ház eladó. Értekezhetni lehet a Nyil-u. 74. szám alatt.

Bocskay-kertben 7 hold szőlő. elköltözés miatt, kedvező fizetési feltételek mellett. félholdas részletekben is. eladó. Értekezni lehet Hadházy Dezsőnél. József kir. herceg-utca 33.

Különféle

KARLSBADI kétszersült eredeti Sprudel vízzel készült, 1 csomag 70, vagy 35 fillérért kapható a Deutsch üzletben.

Férfi kalapok és sapkák, női, férfi, gyermek harisnyák és keztük, férfi és női téli ingek és nadrágok legolcsóbban Schwarz M. L.-nél Piac-utca 52, megyeház mellett.

Valódi edes nemes szegedi paprika-különlegességek óriási raktára Lind-nfeld J. Jenő fűszer-, gyarmatáru nagykereskedésében, pénzügyi palota Telefon 79.

Vizvezeték, csatornázás, központi fűtéseket szakkerü kivitelben jóállás mellett. Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házak évi lókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. Gvenes Antal. Miklós-utca 29. sz. Telefon szám 379.

Egy női íróasztal és egy fehér új vasgép eladó József kir. herceg-utca 21.

Welsz Ferencz gépüzemre berendezett asztalos műhelye. Modern konyha és előszoba berendezések készen is kaphatók. József kir. herceg-u. 7 Telefon 10—90.

Szecekvágó jutányosan eladó. Erzsébet-utca 13. szám.

Uri nőnél kitünő kóser koszt kapható. Arany János-utca 16.

Makulaturapapiros kisebb mennyiségben is kapható a kiadóhivatalban.

Eladó gramofon, lemezekkel együtt. Kut-utca 122. szám alatt.

Többféle cipész szerszám és hozzávaló gépek eladók, Eötvös-u. 12. sz. alatt.

Két elsőrendű támlásszék bérlete (4-ik sor, közép 3—4. sz.) azonnal átvehető. Varga-u. 10. sz. utcai lakásban.

Ki szép és tartós c. t. óhajt venni vagy rendelni az bizalommal keresse fel Falusi Károly polgári és katonai cipész mestert. Csapó-u. 41.

Donogán és Somossy DEBRECZEN, Kistemplombazár

Menyasszonyi kelengyék,
szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők, flanel takarók nagy raktára.

Olcsó árak! :: Előzékeny kiszolgálás!

500 koronát

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használatát mellett úggye 80 fillér valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büziik. Bartilla, Winkler Ede, Wien, 1911. y Sommergasse 1. — Kapható Debreczen minden gyógyszerárban és drogeriában. Csakis Bartilla fogvil, kérem. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. O helyekre hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üvegre 5 kor. 80 fillérért.

Műlök

használat

köhögés,
re edtség, katarrhus, elnyálkásodás, görcs és számarhurut ellen

KAISER-féle Mell-Karamellákat

3 fenyővel.
6050. kög ig bizonyítvány orvostól és magánostól biztosítják a kékert.

Rendkívül jó ízű és kellemes BOMBON.

Osomaga 20 és 40 fill. Doboz 60 fill. Kapható: Mihalovics J., Grósz Nagy Ferenc, Dr. Szelényi Árpád, Kubek Sándor, Muraközy László, Harányi Lajos, Kóczyán Dezső, Kovács L. Nándor, Szentmihályi Tóth Béla gyógyszerészeknél, Józsa és J. na és Központi drogeriákban Ujfehértón Trón Gyulánál, Er-Mihályfalván Mátrai Ákosnál, Derecskén Benkő Sándornál.

Költető készülék

45.- korona, jobban kotlik, mint bármely tyuk Próbaképen ingyen G. Mücke, Pottendorf Nr. 81. Wien mellett. Százakra menő referenciák és bizonyítványok az egész monarchiából ingyen és bérmentve.

2146—1912. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 3852—1912. sz. végzése folytán közhírre tétetik, miszerint Darvas Miksa debreczeni lakos részére 309 kor. 56 fill. tőke, ennek 1912. év június hó 22. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 167 kor. 38 fill. perköltség erejéig 1912. évi szeptember hó 25-én bírólágl lefoglalt és 872 koronára becsült házi buto ok, szinpadi díszletek és szesz italokból álló ingóságok 1913. évi február hó 12-én délelőtt 10 órakor kezdődő veendő és Debreczenben, Petőfi-téren 7. sz. a Kunkelman & Comp. cég 261 kor. 45 fillér tőke követelése és jár. kielégítése végett is megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyztetik, hogy az árverés mindazon foglaltak részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik. Debreczen, 1913. évi január hó 16-án.

Török Péter bírói kiküldött.

SZTOJKAI SÓSVIZ

rekedtség, köhögés és nátha, valamint cukorbetegségnél speciális gyógyszer.

Főlerakat: Fischbein Jenőné,
DEBRECZEN. TELEFON 10-51.

Idény előre haladottsága és —
— túlhalmozott raktár miatt

plüsch-, bársony- és szőrme-
felöltők, valamint minden-
nemű téli kabátok rend-
:: kívül olcsón ::
:: árusítanak ::

0000

Halmágyinál,
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 47.

WASHALL
legjobb mosószer
Washall Company Wien
II. Kurzbaugasse 3.

Kapható Friss Sándor kereskedőnél
Debreczen.

Megbecsülhetetlen

és megfizethetetlen gyógyszerül szolgál rheuma, köszvény, hú-
lés okozta hasogatódás, nyilallás és
szuródásoknál a kiváló hatásu

Csillag növényesz.

Hírét és közkedveltségét különösen annak köszönheti, hogy fent nevezett bajoknál kitűnő hatása van és már rövid idei használat után javulás és gyógyulás áll be.

Ára
20
fillér.

Gyomorgyengeség, szélgyöcs, lefajás, köhögés, mellszorulás és több naponként előforduló bajnál
:: kipróbált hatása van a ::

„Stella növény essentia fluid“-nak
1 üveg ára 40 fillér.

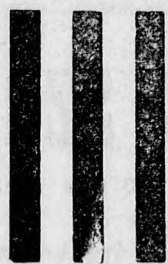
Mindkét kitűnő gyógyhatásu szer több évi tapasztalás és kipróbálás után került forgalomba. Kiváló hatásuk rendkívül kedvelté és ismertté tette ugyanarra, hogy a legelterjedtebb házi szereknek tekinthetők.

Kapható a készítő REICHARD SÁNDOR
Csillag gyógyszertárában
Debreczen, Arpád-tér.

Nagy árleszállítás!

Grünfeld Adolf és Társa
férfi- fiu- és gyermekruha-áruházában
Debreczen,
Kistemplom mellett.

!! Kimaradt !!
üzleti könyvek
felette olcsón kaphatók

Piac-u. 49. II-ik udvar.

2 valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY

945 945 945
945 945 945
TELEFON: 945.
SZÉN ÉS TŰZIFA
legolcsóbban
Szügyi Sándornál,
„Hungária“-malom mellett.
945 945 945
945 945 945

SZÉP ÁLLÁS,

tekintélyes jövedelem kínálkozik oly ur részére, aki egy elsőrangú és minden tekintetben előnyös élet- és gyermekbiztosító-intézet megyei főügynökségét átvenné.

Kimaradó ajánlatok »Szorgalmas és megbízható« jellegre BLOCKNER I. hirdetőirodájába (Budapest. IV., Semmelweis-utca 4. szám) küldendők.

Dreher Antal söröződei részvénytársaság Rózbányán.

Van szerencsénk a t. c. közönséget értesíteni, hogy közkedveltségnek örvendő, bajor módszer szerint főzött

Szent-János idénysörünk

eladása és kimérése megkezdett.
Kapható: Ottó Sándor és Markus Jenő urak vendéglőjében, valamint nagyban hordó és üveg számra ottani főraktárunkban Áron Miksa urnál.

Teljes tisztelettel

Dreher Antal söröződei részvénytársaság.

000000 Elegáns 000000

zománc cim- és jelzőablak, zománcbetűk,
ajtó- és kulcsszámok olcsón kaphatók

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, DEBRECZEN, PIAC-U. 49

Soh'se fázzék!

Legfinomabb szalon porosz

kőszén

leőlmozott 50 kg.-os zsákokban
hához szállítva rendelhető:

VADÁSZ ANDOR irodájában Debreczen, Piac-
utca 79. Telefon 10-40. — Szállítások waggon-
számra is azonnal eszközöltenek úgy belöldi
mint porosz szekben. o

NIGRIN

a legjobb
cipőkrém
az egész
világon. Az

eddig világhírű wiksznek vitriol
nélküli gyártása is.

St. Fernolendt, Wien III.
cs. és kir. udvari szállító. — 80 éves
gyári fennállás.

Ujdonság! Törv. véd. Styria-
UNIVERSAL
kötőgép

az összes pamulvastagságok
kötésére, akár linom, akár durva.
„Styria“-kötőgépgyár Grác 102.
Ismertetések ingyen. Legelőbb ár.
Részletfizetésre is. Képv. keresletnek

NEIGE DE FLEURS

„VIRÁGHÓ“

az újfajta, tudományosan készült

kéz- és arczkrem

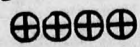
a jelenkor legjobb higiénikus pipereszere.

Tuba 80 fill. Mindenütt kapható. Doboz K 1-60.

Telefonszám 321.

Telefonszám 321.

Háztulajdonosok figyelmébe!

Helyben 10 év óta fennálló elsőrendű

vízvezetési, csatornázás és fürdőberendezési vállalat.

Elvállal jóállás mellett a legegyszerűbb-
től legmodernebb kivitelig vízvezeték,
csatornázás és fürdőberendezéseket, szak-
szerű kivittel, jutányos árban. Kivánatra
költségvetések és tervek készíttetnek. A
vízvezetési szabályrendeletnek megfelelően
elvállalok vízvezetési átalakításokat és
javításokat.

Máthéi János

vízvezetési, csatornázási és épület
bádogos munkák vállalata.

Iroda és műhely Darabos-u. 54. sz.
Mintaraktár: Egyház-tér 5. szám.

Divatos frakk, smoking és estélyi öltönyök, elegáns téli felöltők

kézen és mérték szerint

NEUMANN M. cs. és kir. ud-
vari és kamarai
szállítónál
DEBRECZEN, PIAC-U. 51.

Isse szalon brikettünk

iszapolt porosz diószénből, kötőanyag nélkül előállítva és

porosz szalon szenünk

elégnek bármily szerkezetű kályhában, legnagyobb gazdaságos-
sággal, teljesen szagtalanul. Ajánlatokkal és mintákkal bármikor
szívesen szolgál:

Városi légszeszgyár, Medgyes.

Helyi képviselők, kik detaill árusítással foglalkoznak, kerestetnek.

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez,
Rézkénporral poroz és
Bagóllal ői a szőlőmőlyt:

I - SZÖT
Kevesebb
a gond,
II - SZÖT
Kevesebb
a munka,
III - SZÖT
Kevesebb
a munkabér!

mert a FORHIN a sokszorta megjavított bordói keverék és szántaán köszönő- és elismerő-
levél tanúsága szerint mindenütt a legnagyobb megelégedéssel használják. A

FORHIN -nak nincs üledéke, vízbe dobva azonnal oldódik és biztosan pusztítja a peronosporát; egy kész anyag, főalkatrésze rézgalic, tapadóképessége oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhet vele; használata óriási munka- és pénzmegetakarítást jelent, mert az anyag teljesen kész!

Gyümölcskertészek használjanak saját érdekükben Californiai lét, a gyümölcsrovarok elleni védekezésre rovarenyvet minden kártékony rovar lekötésére, rovarfogó övet az összes kártékony rovarok elfogására, Laurinát a rovarok ellen nyári védekezésre, Lauril Karboliumot a rovarok elleni téli védekezésre, Lauril olívászt az olíványok nemesítésére, lohnemint a zenge virágok permetezésére, Nicotin Quassia kivonatot falkolák permetezésére, Topomort mezei egerek pusztítására, Pampilt rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen cikkekről kimerítő leírást és használati utasítást kérni, melyet ingyen és bérmentve küld az összes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetezési anyaggyár
BUDAPEST, VI., Váci-ut 93. szám,
valamint képviselője: KONTSEK GÉZA, DEBRECZEN.

Holland-Amerika Vonal, Rotterdam

Németalföld-Amerikai Gőzhajózási Részvénytársaság Ma-
gyarországon bejegyzett cég.

Hetenkenti hajójaratok

Rotterdam-Newyork- Kanada között.

Iroda: Budapest, VII., Thököly-ut 10.